

Dekenlammeren, koeschot, schapenschot, weltplege en dijkhaver in de Marne

door R.H. Alma

De Marne is vóór de 18de eeuw niet rijk bedeed met fiscale bronnen. Buiten enkele dijkrollen uit het eind van 16de en het begin van de 17de eeuw bestaan vrijwel alleen de algemene Ommelander registers die ook dit gebied beslaan. Tamelijk uniek voor de Marne zijn echter de registers met betrekking tot tienden en andere oude heffingen. In de Middeleeuwen zullen overal elders in de Ommelanden oorspronkelijk kerkelijke belastingen geheven zijn, maar daarvan zijn geen registers bewaard gebleven. In de late Middeleeuwen kwamen deze belastingen bijna overal in wereldlijke handen. Tienden konden over allerlei producten worden geheven, zoals over bepaalde gewassen, nieuw ontgonnen land of pasgeboren kalveren en lammeren. Enkele van de hieronder uitgegeven registers hebben op deze laatste dieren betrekking. Van de dekenlammeren is het op grond van de naam duidelijk dat het om tienden (in het Latijn 'decimae') gaat. Voor ieder lam werd een bedrag betaald, in de 17de en 18de eeuw maar liefst een daalder, wat blijkbaar op een gegeven moment werd geacht een tiende van de waarde van een pasgeboren lam te vertegenwoordigen.

Van het koe- en schapenschot is het minder waarschijnlijk dat het van kerkelijke oorsprong is, al was het maar omdat het geen belasting ter hoogte van een tiende van de waarde van een nieuw product betreft. Voor iedere koe en schaaap werd één plak (duit) betaald, reden waarom de heffing ook onder de naam plakschot voorkomt. In de westelijke Marne staat het bekend onder de naam weltplege. Deze naam lijkt aan te geven dat het een bijdrage tot het uitoefenen van gezag (vgl. het Duitse 'Gewalt') betreft. Uit enkele andere plaatsen in de Ommelanden is bekend dat overrechters jaarlijks over iedere koe een plak hieven tot hun onderhoud, zoals in Oldenzijl, Stitswerd, Eelswerd en Ter Laan. Het gebruik van de term weltplege is niet altijd hetzelfde; soms wordt hieronder alleen de maaltijd bedoeld die op verschillende plekken geserveerd moest worden voor degene die de belasting kwam innen.

Vergelijkbaar met de weltplege is ten slotte de dijkhaver, die in verschillende kerspelen in het oostelijk deel van de Marne vermeld wordt. Afhankelijk van de hoeveelheid gebruikt land werd jaarlijks een hoeveelheid haver betaald aan de redger of dijkrechter onder wie men viel.

Opvallend is dat de lijsten van koe- en schapenschot niet exact de kerspelgrenzen volgen. Zo valt een deel van de kerspelen Leens en Vliedorp onder het Westerdeel van de Marne, overeenkomstig de wereldlijke indeling in rechtstoelen. Het lijkt erop dat in de loop der eeuwen de kerkelijke heffingen vermengd zijn geraakt met heerlijke heffingen. Dat blijkt ook daaruit dat in het Oosterdeel de dekenlammeren en het koe- en schapenschot op dezelfde dag geheven werd, terwijl in het Westerdeel nog de (oorspronkelijke) verschillende betaaldagen werden aangehouden.

De lijsten met betalingsplichtigen zijn heel verspreid overgeleverd in verschillende archieven. Enkele registers zijn in het verleden gepubliceerd, maar het merendeel is tot nu toe vrijwel onbekend en bij mijn weten niet eerder gebruikt voor genealogisch of boerderijenonderzoek. Een aantal van de hieronder uitgegeven en bewerkte lijsten bestaat uit afschriften uit een 'plakschot en dekenlammerboek van het ho. adelijk huis Asinga tot Ulrum', zoals uit de aantekeningen uit 1710 blijkt. Dit boek is helaas zelf niet overgeleverd. Zo is het niet uit te maken of dit hetzelfde register betreft als het 'plakschotboek van 1561' die in de aantekening van 1749 wordt vermeld. Alvorens wij de lijsten zelf laten volgen, geven wij een overzicht van alle bewaard-gebleven registers, verdeeld naar hun aard en het gebied dat zij beslaan.

A. Dekenlammeren (Marne-Westerdeel)

Het Westerdeel van de Marne waarop de navolgende lijsten betrekking hebben, omvat de kerspelen Ulrum en Leens (met de buurschappen Elens, Huchte, Haarde, Houw en Klei), Vierhuizen (met Menneweer, Midhallum, Robersum, het Uitland, Oosterhallum en Zoutkamp), Niekerk, Vliedorp (gedeeltelijk; met Houwerzijl), en Hornhuizen.

1. Ca. 1510¹.
2. 1710².
3. 1749-1750³.

B. Weltplege, koeschot en schapenschot (Marne-Westerdeel)

1. 1563 (1565)⁴.
- *2a. 1579⁵.
- *2b. 1584⁶.
- *2c. 1585, 1586⁷.
- 2d. 1590⁸ (Elens, De Hucht en het kerspel Vierhuizen ontbreken).
- *2e. 1604⁹.
3. 1749-1750¹⁰.

¹ Hs. in folio, nr. 175d, fol. 68r-69r.

² H.A. Nienoord, inv.nr. 1068.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ F.A. Lewe, inv.nr. 71. Gedrukt: T.C. van Hoorn, 'De registers van weltplege van het huis Asinga te Ulrum', *Bulletin van de Historische Kring 'De Marne'*, 5, nr. 1-2 (1978) 22-42, ald. 22-24.

⁶ F.A. Lewe, inv.nr. 71. Gedrukt: [T.P. Tresling], 'De weltplege', *GVA* (1854) 113-130 (dit artikel is een schaamteloos geplagieerde bewerking van het hierna genoemde artikel van Driessen), ald. 113-117 en naar deze editie uitgegeven in Van Hoorn, 'Registers', 25-26. Het origineel was door Van Hoorn nog niet teruggevonden.

⁷ F.A. Lewe, inv.nr. 71. Gedrukt: Van Hoorn, 'Registers', 27-32.

⁸ H.A. Nienoord, inv.nr. 1068.

⁹ Verz. Losse stukken, inv.nr. 326. Gedrukt (naar dit afschrift): R.[K. Driessen], 'Over den aard en oorsprong van eenige lasten in de Ommelanden, bekend onder den naam van Dekenlammeren,

De registers gemerkt met een asterisk zijn laatstelijk in 1978 uitgegeven en het heeft daarom niet veel zin dat hieronder weer integraal te doen. De registers met nummers 2b en 2e zijn verder ook al in 1845 uitgegeven en dat met nummer 2e zelfs al in 1820. We zullen het niet voor de vierde keer het licht doen zien, maar volstaan met een bewerking van de namen die in de uitgegeven lijsten voorkomen. Het register van 1590 zal vermoedelijk oorspronkelijk van dezelfde verzameling deel hebben uitgemaakt, gezien het handschrift. Het register van 1604 is alleen in een laat en onvolledig afschrift overgeleverd; het vermeldt steeds alleen de eerste naam van de schatplichtigen van iedere buurschap.

C. Dekenlammeren en koeschot (Marne-Oosterdeel)

Het Oosterdeel van de Marne bevat (althans in verband met deze tienden) de kerspelen Kloosterburen, Wierhuizen, Leens (gedeeltelijk), Warfhuizen, Zuurdijk, Wehe en Vliedorp (gedeeltelijk).

1. 1591¹¹, heel Marne-Oosterdeel.
2. Ca. 1643¹², heel Marne-Oosterdeel.
3. Juni 1656¹³, heel Marne-Oosterdeel.
4. 1673-1681, alleen Wierhuizen¹⁴.
5. 1710, alleen Kloosterburen en Wierhuizen¹⁵.
6. 1732-1768, alleen Wehe¹⁶.
7. 1749-1750, alleen Kloosterburen en Wierhuizen¹⁷.

D. Dijkhaver (Marne-Oosterdeel)

1. 1650-1674, Leens¹⁸.
2. 1654-1668, Zuurdijk¹⁹.
3. 1662 en ca. 1690, Kloosterburen²⁰.
4. 1716, Wehe²¹.

Koeschot, Bonghaver', *Antiquiteiten* I (1820) 299-336, ald. 319-326; Tresling, 'De weltplege', *GVA* (1845) 118-124; en Van Hoorn, 'Registers', 33-35, die het origineel niet terug had gevonden.

¹⁰ H.A. Nienoord, inv.nr. 1068.

¹¹ S.A., inv.nr. 529.

¹² H.A. Farmsum, inv.nr. 244.

¹³ S.A., inv.nr. 729.

¹⁴ Arch. Noorderzijlvest, Groningen, Arch. Schouwerzijlvest, inv.nr. 53. Met dank aan drs. A.L. Hempenius die bereidwillig kopieën en transcriptie van dit register ter beschikking stelde.

¹⁵ H.A. Nienoord, inv.nr. 1068.

¹⁶ F.A. Tjarda van Starckenborgh, inv.nr. 403.

¹⁷ H.A. Nienoord, inv.nr. 1068.

¹⁸ H.A. Farmsum, inv.nr. 244.

¹⁹ O.A., inv.nr. 1444.

²⁰ Hs. in folio, nr. 175d, fol. 40r.

Van buiten de Marne zijn niet zulke oude lijsten bewaardgebleven. Volledigheidshalve geven we nog een overzicht van de bewaardgebleven registers van dekenlammeren en bonghaver betreffende het Halfambt en het Oosterambt, die we hier echter niet uitgeven: er bestaan registers van 1686 en volgende jaren (Saaxumhuizen, Uithuizen en Uithuizermeeden)²², 1713-1730 (Saaxumhuizen, Warffum, Stitswerd, Menkeweer, Uithuizen, Uithuizermeeden)²³, 1743-1745 (Usquert en Breede)²⁴ en 1794-1801 (Usquert en Breede)²⁵.

A. Dekenlammeren (Marne-Westerdeel)

1. Dekenlammeren ca. 1510

Van alle hier uitgegeven lijsten is deze niet alleen de oudste, maar ook een van de interessantste. Uit de lijst blijkt dat vrijwel alle heerden in het westerdeel van de Marne over een naam beschikten, doorgaans afgeleid van een patronymicale familienaam. Enkele heerden dragen de naam van een persoon, van wie *Melle Panser* en *Aepke Mennema* ook uit andere bronnen uit de periode 1500-1520 bekend zijn²⁶. Op grond daarvan kunnen we de lijst met een ruime marge op ca. 1510 dateren.

Verschillende van de hiernavolgende heerden kunnen nog eenvoudig gelocaliseerd worden omdat de naam later bekend bleef, maar van de meeste is de huidige ligging nog onbekend. Door combinatie met de hiernavolgende lijst van 1749/1750 zijn mogelijk meer heerden terug te vinden. Een complicatie is dat het zeventiende-eeuwse afschrift tamelijk onnauwkeurig is. In plaats van *Reint Mekema* zal bijvoorbeeld wel *Reint* of *Remt Menkema* gelezen moeten worden en *Apke Mennen* heette ten rechte *Mennema*.

Dit sein de nabeschreven heerden daer de deckenlammer uthgaen

In dem iersten Fledorp

Brungersma heerd 3 lammeren
 Bijema heerd 1 lam
 Doenga heerd 1 lam
 Poinga heerd 1 lam
 Tyallama heerd 1 lam

Megersma heerd 1 lam
 Menckema heerd 2 lam
 Poppema heerd 1 lam
 Hollema heerd 1 lam
 Luersma heerd 1 lam
 Tettema heerd 1 lam

²¹ O.A., inv.nr. 1444.

²² H.A. Menkema en Dijksterhuis, inv.nr. 12.

²³ O.A., inv.nr. 585. Afschrift hiernaar: Verz. R.K. Driessen, inv.nr. 4. De gegevens betreffende Uithuizermeeden van dit register zijn gebruikt in U.M. Ubbens, *Fragmentarisch boerderijenboek Uithuizermeeden voor 1768* (Sneek 2003).

²⁴ H.A. Menkema en Dijksterhuis, inv.nr. 66.

²⁵ H.A. Menkema en Dijksterhuis, inv.nr. 223.

²⁶ R.H. Alma, 'Schattingen en jaartax 1498-1516', *Gruoninga* 46 (2001) 166-193, ald. 184-186; dez., 'De Ommelander ridderschap 1498-1516', in: *Virtus. Jaarboek voor adelsgeschiedenis* 10 (2003) 7-70, ald. 21 en 70

Nyerkercke

Blawema heerd	1 lam
Wyema heerd	1 lam
Rensema heerd	1 lam
Waubbema heerd	1 lam
Ikema heerd	1 lam
Hiddema heerd	1 lam
Imkema heerd	1 lam
Wijkema heerd	1 lam
Scheltema heerd	1 lam

Ulrum

Asynga heerd	1 lam
Syckema heerd	1 lam
Hemster heerd	1 lam
Haykema heerd	1 lam
Manema heerd	2 lam
Tainga heerd	1 lam
Obeke heerd	1 lam

Vierhuisen

<i>Melle Pansers</i> heerd	1 lam
<i>Reint Me[n]kema</i> heerd	1 lam
Beusema heerd	1 lam
Robersema heerd	1 lam
Die vicarie heerd	1 lam

Elens

Alma heerd	1 lam
Tyalma heerd	1 lam
Gaijkema heerd	1 lam
Nyitters heerd	1 lam

Mithusen

One heerd	1 lam
Bola heerd	1 lam

Menneweer

Sacke heerd	3 lammeren
Tae und Menne heerd	1 lam
Tesema heerd	1 lam

Oldeheem

Lue heerd	1 lam
Byema heerd	1 lam

Hoerhusen, Hou, Clei

Rutinga heerd	1 lam
Omkema heerd	1 lam
Onne heerd	1 lam
Zyalle heerd	1 lam
Bruneken heerd	2 lam
Eusuma [Ensuma?] heerd	1 lam
Norderabben heerd	1 lam
Die Poorte	1 lam
Jensema heerd	1 lam
Haycko olde heerd	2 lammeren
Ruessema heerd	1 lam
<i>Apke Mennen</i> heerd	1 lam
<i>Dode Bolema</i> heerd	1 lam
<i>Juffer Bouke</i> heerd	1 lam
Lyppe heerd	2 lammeren
<i>Eysse in Cloesterboeren</i>	1 lam

spe vivo W.S.Y.
finis

2. Dekenlammeren 1710

De korte aantekening over het jaar 1710 geeft een ‘Extract uit het plakschot en dekenlammerboek van het ho. adelijk huis Asinga tot Ulrum anno 1710.’ Volgens dit uittreksel hebben op Pinkstermaandag, 9 juni 1710, ‘de navolgende huislieden haar dekenlammeren an het huis Asinga en voor ieder lam een daalder’ betaald. De namen worden in het afschrift helaas niet vermeld. Slechts worden de namen van de schatplichtige kerspelen en buurschappen opgesomd: Ulrum met annexen (‘hieronder behoren die van de Cley en Houwe’), Vliedorp, Niekerk, Vierhuizen, Elens, Menneweer en Hornhuizen. In deze laatste plaats gaat men op Pinkstermaandag na de

middag naar het huis van *Harm Goytjens*, alwaar de Hornhuisters hun dekenlammeren brengen. Daar moet men tevens een ‘vordel’ (= kwart) bier meenemen .

3. Dekenlammeren 1749-1750

Van het navolgende register zijn twee versies, die de achterstallige betalers geven. Omdat de weerzin tegen dergelijke archaische belastingen in deze woelige jaren diepgeworteld bleek, vinden we alle, zo niet de meeste, betalingsplichtigen terug. De lijsten zijn kort na elkaar in 1749 resp. 1750 opgesteld, maar in de tussentijd hebben verscheidenen hun verzet gestaakt en de dekenlammeren alsnog betaald, zodat er verschillen tussen beide registers bestaan. Het oudste wordt hieronder uitgegeven en de afwijkingen in het iets latere register worden in de noten aangeduid.

Register van de restanten van het dekenlammergelt van den jaaren 1749 en 1750 (...) wort ontfangen Pinxstermaandag en Pinxsterdingsdag als volgt

Ulrum

<i>Hindrik Geerts</i>	1-2-0
<i>Jan J. Busmaker</i>	0-4-0
<i>Albert Pieters</i>	0-4-0
<i>Jannes Alberts</i>	1-10-0
<i>Pieter Julles</i> ²⁷	1-10-0
<i>Cornellis Jurjens</i>	3-0-0
<i>Willem Bartels</i>	1-10-0

Vliedorp

<i>Haye Derks</i>	1-10-0
<i>Eyse Melles</i> ²⁸	1-10-0
<i>Jan Cornellis</i>	4-10-0
<i>Derk Ypes</i>	1-10-0
<i>Symen Jans</i>	1-10-0
<i>Pieter Frerks</i>	1-10-0
<i>Ecke Jans</i>	1-10-0

Elens en Menneweer

<i>Claas He[l]prigs</i> wegens een gebroken heert wegens <i>Hind. Jacobs</i> ' plaatze	0-15-0
<i>Jacob Jans</i> wegens <i>Hind. Jacobs</i>	0-15-0

²⁷ Het andere overzicht geeft ‘*Julle Pieters*, nu *Jan Julles*’ met hetzelfde bedrag.

²⁸ Het andere overzicht geeft ‘*Eyse Melles*’ wed., verloopen. De eyenaar de plaats antast’.

Lueje Rinnes wegen *Elle Elles*'

plaatze, door hem gebruikt	1-10-0
<i>Jan Pieters</i> [bijgeschreven: is mons ^r <i>Bantsema</i>] ²⁹	3-0-0
<i>Hind. Luitjes</i>	1-10-0
<i>Lue Ayses</i>	1-10-0
<i>Corn. Alders</i> ' kind. ³⁰	1-10-0
<i>Jan Pieters</i> ' wed.	3-0-0
<i>Oewe Pieters</i>	1-10-0

Niekerk

<i>Luir Luirts</i>	1-10-0
<i>Jan Rijpkjes</i>	2-11-4
<i>Hindrik Luitjes</i>	0-4-4 ³¹
<i>Sikke Jans</i>	1-10-0

Hornhuizen

<i>Jelte Popkes</i> wed.	3-0-0
<i>Aldert Remges</i> ³²	1-10-0
<i>Hind. Lubbers</i>	3-16-0
<i>Pieter Jelts</i>	0-14-0

²⁹ Het andere overzicht voegt toe: ‘Nu *Marten Syrsema*, is gewillig om bet[alen]’.

³⁰ Het andere overzicht geeft ‘*Cornellis Alders*’ tout court.

³¹ Het andere overzicht geeft 0-4-0 en identificeert *Hindrik Luitjes* met die onder Elens vermeld wordt.

³² Het andere overzicht noemt hem ‘*Albert*’.

*Tjeert Tiewes*³³ 1-10-0
Rieuwke Jans 1-10-0
Wester Oldeheem 1-11-0

Dese moeten voor Wester Oldeheem
betaalen:

Pieter Jeltas 0-8-0
Claas Garmts..... 0-6-0
Claas Garmts..... 0-4-0
Claas Garmts..... 0-10-0³⁴
Tjeert Tiewes 0-3-0

Harm Goitjes moet tot bier
betaalen..... 0-10-0

Vierhuizen

*Jan Claassen*³⁵ 1-10-0
Jacob Jans de jonge..... 0-15-0
Jacob Jans de olde 1-10-0
*Jacob Rijpkas*³⁶ 0-15-0

³³ Het andere overzicht geeft: ‘*Tjeert Tiewes*’ kind.’

B. Weltplege, koeschot en schapenschot (Marne-Westerdeel)

1. Weltplege, koeschot en schapenschot 1563 (1565)

De navolgende tekst is slechts in een 18de-eeuws, vrij corrupt afschrift bewaardgebleven. In sommige gevallen is de zin daardoor niet meer goed te reconstrueren. De oorspronkelijke aantekening was van de hand van *Evert Lewe* op Asinga te Ulrum. Na het overlijden van zijn vader, *Geert Lewe*, in 1562 werd *Evert* beleend met de tienden in het Westerdeel van de Marne. Of hierbij de weltplege, koe- en schapenschot mede inbegrepen waren, is onzeker; zo niet, dan heeft hij deze heffingen gewoon van zijn vader geërfd.

Het overzicht geeft geen namen van betalingsplichtigen, maar leert ons wel het nodige over de wijze van heffing en de huizen waar de betaling plaatsvond.

Extract uit nevengaande boek.

Dit is datgeene ik *Evert Lewe* van den welplege anno 1563 ghenoten heb als mijn s. vader gestorven was.

In den eersten gheeft *Huge to Elens* up den maandag ten middage een halve tonne beers met kost dat hij in dit jaer affkoft heeft ende dit voor zijn welplege unde een dekenlam vieftehalve arens gulden, actum van ut supra. Hier brengen op dag voorschreven de van **Elens** ende **Hugt** oer koe en schapeschodt.

Toe **Menneweer** gheeft *Simon Syers* een vordeel beers op den sulven mandag des namiddagis umtrent 2 uir met kost dat he dit jaer affkoft heft ende dit 15 stver. Hier brengen die van Menneweer oer koe ende schaapeschoedt.

Toe **Veerhuisen** is men des dinxdages up daar *luteke Melle* und *Kornelis* up wonen ende se bedienen elk oer jaer angesien ditsulve eene heert is, gheven een halve tonne beers met koest up den middag. Hier mot men de placke van heus toe heus halen to wieten van ellick koe end ellick schaep een placke, dan wel lammeren gheven, binnen vrie van dat schoedt te gheven soe ver sie gheene sunder[l]inge hemen hebben de lammeren udtghaen.

Des wonsdages une moet men de placke heus toe heus up het uutlandt halen end up de Soltkamp soe is men dan toe ontbitenstijdt omtrent neghen ofte 10 uren to *Eggen* hues up s. *Walle* heert to Fledurp³⁷. Die gheft een vordel beers met koest end hier brengen die van die ziel [= **Houwerzijl**] oer schoedt end van **Vlidorp** dit vordel beer met de kost heft hij dit jaer affkoft miet een halve daler. *Egghe* heeft anno 1564 unde 1565 ellecke jaer affkoft mit een halff mudden bonen.

³⁴ Het andere overzicht geeft: 0-8-0.

³⁵ Het andere overzicht voegt toe: 'Midhuisen'.

³⁶ Het andere overzicht voegt toe: '4huisen'.

³⁷ In het register van 1590 wordt een *Walle Eggens* vermeld. Deze was vermoedelijk een zoon van deze *Egge*, die blijkbaar een (schoon)zoon van 's[alige] *Walle*' was.

Des namiddages omtrent een uren ghek[o]men van *Egge* hues tot *Wibeke Tjama* to Niekerke daer hefft men een tonne beers mit koest behoerdt dat men daer des nachtes blijft hier brengen die van **Niekerke** oere schoedt ende de van de behusen, elecken heert eenen ridder voer oer schoedt dat binnen 3 stver. Deze tonne beers met de koest heft *Wibeke* dit jaer affkoft voer 5 arens guld.

Des donderdages brengt men dat schoedt toe **Ulrum** in mien hues men in de Cley moet men 't up en donderdag van hues to hues halen.

Des sondages to wieten op Misricoris Domini gheet men toe **Hoerhusen** up Hiddinga heert. Des middages dan heeft men een halve tonne beers met kost. Hier brengt men dat schoedt in 'dt hues. Dese meyer, *Siuert Peters*, hefft anno 1565 met mi in 't bijwesent *Tonis Boelens* sal mi voer beer unde koest vernogen een filips[gulden] betalen.

2. Weltplege, koeschot en schapenschot 1579-1604

Hieronder volgt een overzicht van vijf verschillende registers van weltplege. Het register van 1590 wordt hierna uitgegeven; de overige zijn integraal te vinden het *Bulletin van de Historische Kring De Marne*. Omdat de meeste lezers niet over de oude jaargangen van dit tijdschrift beschikken, leek het ons zinvol om de namen die in deze uitgave te vinden zijn, te laten volgen, al was het alleen maar omdat het interessant is om te zien in welke verschillende registers de aangeslagenen vermeld worden. De opeenvolging van verschillende gebruikers kan bovendien genealogische informatie bieden. Zo is het op grond van deze lijst aannemelijk dat *Tomas Syabbens* te Vierhuizen (vermeld 1579 en 1584) de vader is van *Siabbe Tomas* aldaar (vermeld 1585), om maar één voorbeeld te noemen. Bij de uitgave is de transcriptie van de in het *Bulletin* gepubliceerde lijsten aan de hand van de originelen gecollationeerd.

Hieronder volgen per plaats min of meer alfabetisch op voornaam — in de oorspronkelijke lijsten wordt een andere volgorde gehanteerd — de vermelde personen met het aantal koeien en schapen vóór resp. na de schuine streep. Bij sommige buurschappen wordt het huis vermeld waar het schot betaald moet worden. Dit is aan het begin van de betreffende buurschap aangegeven met een kruisje (×).

De afkorting o.r. staat voor de tekst 'een olde rijder [gulden], die met een schap betaald wordt', welke tekst verschillende keren aangetroffen wordt.

1579 '84 '85 '86 '90

Elens en De Hucht³⁸

Ziert Willems' huis ×
 Het huis dat Vrou Men-
 kema toebehoord heeft. ×
 Jacop Theens op
 Gaeikemaheert..... ×..... ×
 Berent Bastiaans bij
 de Capelle..... 7/0.. 4/4.. 4/4
 Bruintien Jurriens 7/4 . 5/3.. 4/2.. 5/5
 Jan Coster 1/..
 Jan Eisens 1/.. 3/0.. 4/0.. 4/3
 Jan Geerts 11/4
 Lue Lueenss..... 8/0
 Peter Cornellys 14/2 12/4 13/8[5?]
 Peter Hindrix 10/2
 Tomas Jogchems 3/0.. 2/0.. 2/0
 Tomas Lueels 8/4
 Wyllem Peters 3/4

Menneweer³⁸

Siert Sijmons' huis ×
 Peter Sijmens' huis × ×..... ×
 Bonne de wedue 8/0
 Gerryt Sweers..... 8/4 .
 Jan Eppens 4/6 . 13/7 9/10 10/6
 Jan Valcx..... 6/0.. 7/0
 Jan Valcx (bis) 4/0
 Claes Sijsen 6/0
 Lubbert Folckerts..... 12/4 16/4 8/4
 Sijt Derck 4/4

Midhallum en Vierhuizen³⁸

Remge Deikema's huis ×
 Katrine Bartelmeus
 de wedues huis..... × ×..... ×
 Derck Scroer 2/6 . 3/2
 Derck Geerts kinder 3/8
 Derck Geerts 3/5
 Durcktien Sijgertsz..... 0/3
 Diurck 1/0
 Eiso Derckss..... 0/4
 Eyso Arents 2/0.. 2/5
 Hebbe (Bartelmeus) 2/0.. 2/0.. 2/0
 Hindricus Coster 1/0
 Jan Clasen..... 2/6

1579 '84 '85 '86 '90

Jan Hiddens..... 1/5.. 3/0.. 3/0.. 2/0
 Johan Wille(m)s 4/0.. 5/0.. 5/0
 Menno Wolter[s] 1/0
 Peter Jacops 3/0
 Reiner Peters 1/6
 Remko Eysens..... 2/2
 Roleff Hiddens 0/3.. 3/3 .. 3/3
 Siabbe Tomas 1/0
 Tomas Syabbens 4/3.. 5/0
 Willem Hiddes 2/0.. 3/0.. 1/0
 Wolter Claesen 13/6—
 Yle Doons 2/0.. 3/0

Robersum

Johan Peters..... 12/6

Midhallum

Jan Claessen..... 6/6

Uitland

Geertien de wedue..... 5/0
 Harmen Papkens 4/0.. 2/0.. 2/0.. 2/0

Oosterhallum

Claes Gherkes(?)..... 6/10

Soltkamp

Barber de wedue 8/6
 Foelke 1/..
 Remken Ekens..... 0/6

Midhallum en Oosterhallum

Barnke Sybolts..... 11/4 4/0
 Jan Bartelmeus..... 6/0.. 2/0

Niekerk

Garbrant Halsuma,
 Wypken steeffzoen × ×..... ×
 Hille Knottens, weduwe
 Garbent Halsema..... ×
 Arentt Cornelys 3/2
 Arys Arents 20/0 28/2 18/4 18/0
 Aylco Jansen..... —/— 18/0
 Claes Stutfoet 0/6
 Derck Jacops 6/4
 Eyso Gales..... 18/0 18/0 18/0 15/5
 Hidde Janssen 3/0.. 5/0 . 3/3
 Jacop Alberts..... 6/0.. 5/0
 Jan Garrits 10/0

³⁸ Ontbreekt in het register van 1590.

	1579	'84	'85	'86	'90
<i>Jan Tyaerts</i>				10/0	7/0
<i>Mello Gales</i>	—/—			o.r.	o.r.
<i>Peter Claessen</i>	2/2	3/0	3/0	4/0	4/0
bet <i>Peter Claessen</i> midt <i>Tiart</i>			3/0		
<i>Popke Schomaecker</i>				8/0	
<i>Weert Gales</i> op <i>Popkema</i>				o.r.	

Vliedorp en Houwerzijl

<i>Jan Wallens' huis</i>	×				×
<i>Julco Brongers' huis</i>					×
salige <i>Julco Brongers'</i> huis					×
daer <i>Johan Wallens</i> ge- woent hefft en nu <i>Iwe</i> <i>Fossema</i> en <i>Walle</i> <i>Eggens</i>					×
<i>Aert Jelijs</i>			1/0	3/0	
<i>Schipper Agge Douwens</i>		1/0	1/0		
<i>Albert Jans</i>	2/0	4/0	4/6		
<i>Aylcke Jans</i>			2	dal.	
<i>Berent Hindrix</i>					o.r.
<i>Claes Garbrants</i>	3/11		2/5		
schipper <i>Derck</i>	8/0	6/0			
<i>Anne Dercks</i>			6/0		
schipper <i>Dercks</i> weduwe			3/4		
<i>Derck Jansen</i>	1/4	1/0			
<i>Eppe Ritskens</i>	1/0	1/0	1/0		
<i>Geerd Dercks</i>			2/0		
<i>Geuwe de weert</i>		2/0			
<i>Geuwe Jansen</i>		2/0			
Schipper <i>Geuwe</i>		2/0			
<i>Haddrick Tonnijs</i>		1/0	1/0		
<i>Hindrick Cokenman</i>	2/6				
<i>Jacop Obels</i>	1/0	1/0	1/0		
<i>Jacob Peters</i>			2/0		
<i>Jan Abels</i>			1/0		
<i>Jan Dercks</i>		5/0			
<i>Johan Does</i> weduwe			3/0		
<i>Jan Gerrelts (Gerrits)</i>	1/0	1/0			
<i>Jan Mennes</i>			1/0		
<i>Jan Smit</i>	2/0	1/0	2/3		
<i>Jan Tonnijs</i>			1/0		
<i>Jan Ulferts</i>			1/0		
<i>Johan Ulferts</i> weduwe			1/0		
<i>Jan Zijlman</i>			1/0		
<i>Lubbertt Roleffs</i>			2/3		
<i>Luell Tyarcks</i> plaetze					o.r.

	1579	'84	'85	'86	'90
<i>Luert Harmens</i>					2/0
<i>Luitien Jansen</i>				0/6	
<i>Melle Gaelens</i>					2/0
<i>Rijckel Visscher</i>				1/0	
<i>Roeleff Allerts</i>			1/0	2/0	
<i>Roeleff Jans</i> weduwe.....				1/0	
<i>Tonnijs Hindricks</i>			4/0	3/0	

De Houw en De Klei

<i>Berent Peters</i>	6/5				
<i>Berent op de Haerde</i>	3/0				
<i>Berent Alberts</i>	14/4				14/0
<i>Dato Duirens (Diuens</i> of <i>Tyvens</i>) ³⁹	2/0	2/0			6/0
<i>Dreuwes Lamberts</i>	1/4	3/0			4/3
<i>Engelbart Schomaker</i>	3/1				
<i>Grete Willems</i>	13/3	2/0			
<i>Garbrandt Gaerbrants</i>					8/4
<i>Heertien Tiaerts</i>	10/4				
<i>Hindrik</i>	10/0				
<i>Hindrick Aris</i>	10/0	10/0			
<i>Jacop Berents</i>	16/0	18/0	14/6	16/6	
<i>Jacob Hyndricks</i>					3/0
<i>Jacob Jansen</i> in de Cleij.	8/4				
<i>Jacob Wever</i>	2/0				
<i>Jan</i>			7/0		
<i>Jan Backer</i>	3/0	4/4	4/0		
<i>Jan Bartels</i>	6/4		5/4		
<i>Jan Fockens</i> op <i>Willem</i> <i>IJsebrants</i> plaetse			—	15/0	14/0
<i>Johan Harmes</i>				6/4	
<i>Johan Hyndricks</i>				1/0	
<i>Jan Claessen</i>	2/0				
<i>Jan Peters</i>	4/0	3/0			
<i>Cornelis Clasen</i>				7/0	
<i>Lue Tiarcks</i>	2/4	1/0			
<i>Meus Jansen</i>	2/0				
<i>Peter in die Engehorne</i>				6/0	
<i>Peter Jansen</i> in de Cley..	12/0				
<i>Peter Lamberts</i>	2/4				
<i>Peter Willems</i>	10/5				
<i>Tomas Dercks</i>				15/0	
<i>Tyas Luels</i>				12/5	
<i>Willem Ysebrants</i>	18/8				

Ulrum

<i>Albert Jansen</i>	3/0
<i>Albert Tijnma</i>	3/0

³⁹ Cf. *Dato* onder Ulrum.

	1579	'84	'85	'86	'90
<i>Alger Mellens</i>	2/0				
<i>Berent Alberts</i>		9/0	8/4		
<i>Berent Cuper</i>		2/0			
<i>Berendt Peters</i>				6/0	
<i>Dato</i> ⁴⁰	1/0				
<i>Derck Gerrijts</i>	3/0				
<i>Dreuwes Tapp[er]</i>	4/0				
<i>Eetke op de Houw</i>	1/0	1/0			
<i>Etyen Gortemaeckers</i>				2/0	
<i>Eppo Edskes</i>	9/0				
<i>Geert Julckens</i>	1/0				
<i>Geert Smit</i>	4/2	2/0	1/0	3/0	2/0
<i>Gew Geerts</i>				2/0	
<i>Grete Gortemakers</i>	1/0		1/0	1/0	
<i>Harmen Gerrits (Geerts)</i>	2/0		2/0	2/0	
<i>Hendrick Muller</i>	2/0	1/0			
<i>Hindrik Hans</i>	2/0	3/0	3/0		
<i>Jacop Schroer</i>			1/0		
<i>Jacop Smitt</i>		2/0	1/0		
<i>Jan Arents Smijt</i>	1/0				
<i>Jan Backer</i>	1/0	2/0		2/0	
<i>Jan Engels</i>		2/0		2/0	
<i>Jan Jansen by dat hoff</i>	1/0	1/0	1/0	1/0	
<i>Johan Nytters</i>				2/0	
<i>Jan Schomaker</i>	2/0				
<i>Junne/Janna de weduwe</i>	2/0	2/0	2/0	2/0	
<i>De wedue Catrina</i>		12/6			
<i>Claes Enethes</i>		2/0			
<i>Cornellys Berents</i>	12/0	14/0	13/0	9/4	
<i>Lippo Muller</i>	4/0				
<i>Lippo Edzkens</i>		13/0	8/0	16/0	
<i>Lue Lueens</i>			5/0		
<i>Luitien Wever</i>		2/0	2/0		
<i>Lutyen Jans</i>				3/0	
<i>Meedt Bartelts</i>	9/0				
<i>Menno Edzkens</i>	2/0				
<i>Peter Jurgens</i>				2/0	
<i>Peter Schipper</i>	5/0				
<i>Peter Scroer</i>	2/0	1/0	2/0		
<i>Popke Kuper ('Lup')</i>	6/0	9/0			
<i>Popko Schomaker</i>	4/0				
<i>Roeleff V[oe]rman</i>				3/0	
<i>Symon intt Hoeff</i>				2/0	
<i>Sywertt</i>				1/0	
<i>Tele Jansen/Wever</i>		2/0	1/0		
<i>Tijs Lueens</i>				10/0	
<i>Tyarck Mellens</i>	1/0				
<i>Yde</i>	1/0	1/0			

	1579	'84	'85	'86	'90
Hornhuizen					
<i>Claes Sywerts' huis</i>	×	×	×	×	×
<i>Ate Folckerts</i>	2/0	3/0			
<i>Bonno Asties (Assjens)</i>	6/4	9/4	12/4	10/4	
<i>Derck Schroer</i>				3/0	
<i>Ebel op Oldijck</i>	4/4				
<i>Ebel Benes (Berens)</i>	8/4	8/5	8/5	6/0	
<i>Ello Symens</i>	4/0				
<i>Gerrit Jochems</i>	5/0	5/2	5/0		
<i>Gosen (Jullens)</i>	5/2	5/0	5/0	3/0	
<i>Hermen Molter</i>	13/0				
<i>Hilbrant Folckerts</i>	4/0	4/3	5/4	5/0	6/4
<i>Hyndrick Hyndricks</i>					3/0
<i>Hyndrick Lambers</i>					6/0
<i>Ipe Janssen</i>		11/0	10/0		
<i>Jan Frerix</i>	1/0				
<i>Jan Tonnijs</i>		10/8	12/0	8/4	
<i>Jan Ysebrants</i>	5/4			4/3	
<i>Claes Peters</i>				4/3	
<i>Meerten Nerys</i>				3/0	
<i>Meus Jans</i>				4/0	
<i>Pyter Jansen</i>	2/2				
<i>Peter in de Paell</i>				2/0	
<i>Peter Remkes</i>				3/0	
<i>Roeleff Hans</i>	2/0				
<i>Sytien Jansen</i>		3/3	4/4	3/3	
<i>Simon Luitiens</i>	2/0				
<i>Sypko Jeltens</i>	1/0	1/2	2/0	5/3	
<i>Tonnijs Claessen</i>	9/5				
<i>Willem op Oldijck</i>	7/0				

⁴⁰ Cf. *Dato Duirens* onder De Houw/De Klei.

2d. Weltplege, koeschot en schapenschot 1590

Het navolgende register is helaas niet compleet; de buurschappen Elens, De Hucht en het kerspel Vierhuizen ontbreken, blijkbaar omdat de eerste bladzijden van het katern afgevallen zijn. De 18de-eeuwse kopie geeft nog de aanvullende tekst: ‘Copie uit het nevengaande plakschotsregister, soo het selve an het ho. adelijk huis Asinga tot Ulrum is gevonden, luidende als volgt:’ en in dorso: ‘Copie uit een plakschotsregister 1590’. Het originele register is op verschillende plekken beschadigd. Waar nodig is de ontbrekende tekst aangevuld met de tekst zoals die in de 18de-eeuwse kopie gevonden wordt. Omdat de eerste bladzijden ontbreken, vallen we met de deur in huis:

Ende daer behoeren de van **Nykercke** hoer koe ende schapeplackschott bij der sonnen onderganck tho brengen offte hett dubbeleertt etc.

<i>Popke Schomaecker</i>	8 koen	<i>Peter Claesen</i>	4 koen
<i>Arys Arents</i>	18 koen	<i>Hydde Janssens</i>	3 koen 3 schape
<i>Arentt Cornelys</i>	3 koen 2 schape	<i>Eysso Gaelens</i>	15 koen 5 schape
<i>Johan Tyaerts</i>	7 koen		

Up den selven woensdach tegenn [den] voeravendt s[oo gaa]t men hen tho Fledorp daer *Johan Wallens* gewoentt hefft ende *Iwe Fossema* en *Walle Egges* bindt wonende daer behoer[tt me]n een veerdel beers tho hebben d[aer] bij een kolde schincke, paesschebroedt, e[en] porssye vys offte fleys, daer beneffe[ns] een schottell mith eyeren, datt [is] voer dith jaer affgekofft mith een ha[lff] daeler etc. ende daer moten die van Vledorp hoer koe ende schapeplackscho[tt] tho brengen bij der sonnen underga[nck] offte het dubbeleertt etc. van [vernoemde] entfangen, den 2 junii anno 1590⁴¹.

Vledorp

<i>Jacob Peters</i>	2 koen	De wedwe van zal. <i>schipper Dercks</i>	
<i>Aerth Jeelis</i>	3 koen	3 koen 4 schape
<i>Hadderick</i>	een koe	<i>Geerdts Dercks</i>	2 koen
<i>Jacob Obels</i>	een koe	<i>Luell Tyarcks</i> plaetze daar behoert men	
<i>Lubbertt Roleffs</i>	2 koen 3 sch[ape]	een olde rijder tho hebben is dith jaer	
<i>Luertt Harmens</i>	2 koen	mith een schaep betaeltt	
De wedwe van zal. <i>Johan Does</i> ..	3 [koen]	<i>Aylcke Jans</i> behoertt koe ende schape-	
De wedwe van zal. <i>Johan Ulfers</i> ..	een koe	plackschott t’geven hefft dith jaer ende	
<i>Roleff Allers</i>	2 koen	ock tho jaer vorsuemett unde nicht	
<i>Johan Smitt</i>	2 koen 3 scha[pe]	betaeltt etc. [m.a.h.:] heft 2 daeler ghe-	
<i>Melle Gaelens</i>	2 koen	geven ende daermede sijne brueke die	
<i>Eppe Ritzkes</i>	een [koe]	reste	
De wedwe van zal. <i>Roeleff Jans</i>	een koe		

Die van **Uldrum** moeten hoer koe ende schapeplacksch[ott] des donderdages bij der sonnenonderg[anc]k brengen offt hett dubbeleertt etc.

⁴¹ van ... 1590: met andere inkt

Lyppe Etzkes.....16 koen
Johan Backer2 koen
Gew Geerts.....2 koen
Johan Engels.....2 koen
Johan Nytters2 koen
Jacop Smitt..... een koe
Etyen Gortemaeckers2 koen
Grete Gortemaeckers een koe
Lutyen Jans3 koen

Sywertteen koe
Roleff V[oe]rman..... 3 koen
Cornelys Berentz 9 koen 4 schape
Geerd Smitt..... 2 koen
Symon intt Hoeff 2 koen
Berendt Peters 6 koen
Peter Jurgens..... 2 koen
Johan Janssenseen koe
Harmen Geerts 2 koen

Des selven donderdach moet men datt koe ende schapeplackschott op **How** van hues tho hues gaderen etc.

Drewes Lambers4 koen 3 schape
Jacop Hyndricks.....3 koen
Johan Hyndricks een koe
Cornelys Claesen7 koen
Johan Fockes14 koen
Tomas Dercks.....15 koen
Johan Backer4 koen
Johan Bartels5 koen 4 schape

Hyndrick Arys 10 koen
Peter in die Engehorne 6 koen
Johan Harmes..... 6 koen 4 schape
Date Tyvens 6 koen
Garbrandt Gaerbrants..... 8 koen 4 schape
Tyas Luels 12 koen 5 schape
Berendt Albers 14 koen

Des sondages daernha so gaet men tho *Claes Sywerts* hues tho **Hoerhuesen** als die mysse mith datt sermoen gedaen is, so hefft men aldaer eine guide halve tonne beers, daerbij een schincke, ein schottel mith eyeren, ein porsye vys offte vleis daerbij paeschebroedt tho soeven offte acht mannen tho. Daer moeten die van Hoerhuesen hoer koe ende schapeplackschott brengen offte hett dubbeleertt. *Claes Sywers* hefft die kost mit hett beer voer ditt jaer affgekofft mith ein guidt suigerlam etc.

Hoerhuesen

Bonne Astyens 10 koen 4 schape
Hyndrick Hyndricks3 koen
Claes Peters4 koen 3 schape
Sytyen Jans.....3 koen 3 schape
Johan Tonyes8 koen 4 schape
Hyndrick Lambers.....6 koen
Derck Schroer3 koen
Sypke Jeltkes5 koen 3 schape

Hylbrandt Folckers..... 6 koen 4 schape
Johan Isebra[n]ts [4] ko[en] 3 schape
Ebell Beenes 6 koen
Peter in de Paell 2 koen
Meus Jans als ein vorbrande..... 4 koen
Meerten Nerys 3 koen
Peter Remkes 3 koen

3. Weltplege, koeschot en schapenschot 1749-1750

Deze bron bevat alleen aantekeningen betreffende achterstallige en weigerachtige betalings. We maakten hiervoor al melding van het wijd verbreide verzet tegen de betaling van dergelijke heerlijke belastingen in deze jaren. Zoals uit de navolgende gegevens blijkt, werd het verzet binnen enkele jaren gebroken.

Elens

Op 14 april 1749 moest *Jan Pieters* betalen ‘booven het defroyement’ (= de maaltijd) 2 daalder, maar verklaarde ‘niet te sullen voldoen an het lam of ander’. Een ander overzicht, waaschijnlijk van 1750, meldt dat *Jan Pieters* ‘bankerot’ is, ‘*Bantsma* eigenaar, heeft versogt kennis te geven’. Verder verscheen niemand van de schatplichtigen, waardoor 3 gulden open bleef staan. Op 6 april 1750 blijken de meeste ‘haar welplege of schot’ te hebben voldaan, behalve *Abel Frerx* voor 1749 en 1750⁴² en *Willem Times* voor 1749 en 1750. Een ander overzicht geeft nog: ‘*Popke Riewers*, woont tot Cloosterburen’.

Menneweer

Op 14 april 1749 verscheen geen van de schatplichtigen. Op 6 april 1750 werden de oude en nieuwe bijdragen alsnog voldaan, behalve door *Lue Rinnes Dijkhuis*, die verklaarde gewillig te zijn om te betalen als hem ‘het origeneele regt worde getoont’. Een ander overzicht geeft ook als achterstallige betaler *Jan Hindrix*, arbeyder.

Vierhuizen

Op dinsdag 15 april 1749 en 7 april 1750 kwam de ontvanger namens het huis Asinga ten huize van *Jacob Everts* op Midhallum te Vierhuizen. Deze moest een half ton bier geven en eten voor 11 à 13 personen, af te kopen met 2 daalder. Hij verklaarde enkel te betalen als hem het originele recht zou worden getoond. In 1750 betaalde de weduwe van de inmiddels overleden *Jacob Evers* dit jaar 1750 haar welplege niet ‘om moverende reden’, maar liet door *Ber. Veenekamp* schriftelijk zeggen deze alsnog te voldoen als het originele recht zou worden getoond.

Een ander overzicht geeft: ‘*Geert Meelis, Jacob Evers*’ plaats; afkoop van de maaltijd, zijnde niemand wegen de arfgenamen praesent’.

Niekerk

Op woensdag 16 april 1749 kwam de ontvanger ten huize van *Sikke Melis* voor het ‘plakschot van kojien en schaapen’ of, zoals het in een ander register heet, ‘plakschot of welplege’. Niemand van de kerspellingen van Niekerk verscheen echter.

Sikke Meelis moet bij die gelegenheid een ton bier en de kost aan 15 à 17 personen geven, af te kopen met 5 gulden. Hij verklaarde echter slechts te willen betalen als hem het originele recht getoond werd. Hierbij is nog aangetekend dat in ‘het plakschotboek van 1561’ staat: ‘hier kan men des nagts blijven’.

Op 8 april 1750, ‘de gewoone zitdag’, betaalden de meesten de oude en nieuwe heffing, behalve *Claas Goossens* en *Jan Rijpkes*, beiden voor twee jaar, die net als *Sikke weer*, verklaarden slechts te betalen als het originele recht werd getoond. Een ander overzicht noemt ook als achterstallige *Derk Cornellis*, die anders 2 stuiver betaalde.

⁴² Een ander overzicht geeft: ‘*Abel Frerx* weduwe’ en een ander: ‘*Abel Frerx*, nu de wed.’.

Vliedorp

Op dezelfde dag, 16 april 1749, ging de ontvanger naar de 'plaatsze van *Haye Derx* op de Hoogte' waar men 'een vordel bier en de kost voor 7 à 9 personen' diende te krijgen, af te kopen met een daalder. *Haye* woonde te Baflo en zijn knecht, *Renger Pieters*, verklaarde dat hij zijn meester had gevraagd, maar geen opdracht had ontvangen. Niemand verscheen en de knecht zei dat men nader order van de stadhouder wilde afwachten.

Op 8 april 1750 werd het oude en nieuwe plakschot door de kerspellieden voldaan, maar *Haye Derx* had volgens verklaring van de vrouw die daar in huis was, weer geen opdracht gegeven. Zij zei dat de knecht had gezegd 'hij stuurde hem daar niet an'. Een ander overzicht meldt als achterstallige betalrs: *Derk Ypes* (betaalt gewoonlijk 2 stuiver), *Pieter Frerx*, *Miggiel Claassen* (beiden gewoonlijk 1 stuiver), *Lubbert Jacobs Bakker*, *Jan Eyses Smit*, *Hindrik Jans* arbeyder, *Evert Frix*, alsmede *Berent Jans* en *Lammert Claassen*, 'dog wiet niet of schapen hebben'.

Ulrum

Ook in Ulrum bleven op donderdag 17 april 1749 de kerspellieden grotendeels weigerachtig. Op 9 april 1750 volhardden enkel *Cornelis Pieters* en *Tobies Buining* in hun weigering.

Houw en Klei

Te Houw, waar de plakschot van huis tot huis gehaald diende te worden, werd dit op 17 april 1749 eveneneens door de meesten geweigerd, maar op 9 april 1750 alsnog voldaan, onder andere door *Willem Bartels*. Alleen *Jannes Albers* en *Jan Willems* verklaarde enkel bereid te zijn als het originele recht zou worden getoond.

Een ander overzicht geeft als achterstalige betalrs: *Hindrik Geerts*, *J.J. Busmaker*, *Harm d'Cremer*, *Cornelis Lubberts*, *Menne Luitjes*, *Geert Jans'* kind., *Evert Jacobs*, en 'in de Cley en Houwe': *Pieter Julles* en *Jacob Cornellis*. Verschillende van deze namen hebben op overigens op verschillende kerspelen betrekking.

Hornhuizen

Op zondag 's namiddags, 20 april 1749, vervoegde de ontvanger zich ten huize van *Rieuwke Jans*, waar die van Hornhuizen 'haar plakschot of welplege' brengen. Aldaar moest een half ton bier en de kost voor 11 à 13 personen worden verstrekt, af te kopen met 2 daalder. *Rieuwke* verklaarde echter dat hem verboden was om te betalen en dat niemand zou verschijnen. Op zondag 12 april 1750 kwamen alsnog de meeste ingezetenen en *Rieuwke* beloofde de 2 daalder boven de gebruikelijke maaltijd zo snel mogelijk te voldoen.

Achterstallig waren vervolgens nog slechts *Martynes Berents*, *Harm Berents*, *Pieter Eemes*, *Popke Doeës* (een ander overzicht voegt toe 'nu ...' en op de volgende regels *Albert Jans* en *Sjabbe Rykels*), *Tjark Rijpkcs*, *Roelff Claassen*, *Hind. Willems*, *Hindrik Remts*, *Pieter Claassen*.

C. Dekenlammeren en koeschot (Marne-Oosterdeel)

1. Dekenlammeren en koeschot 1591

Het Oosterdeel van de Marne omvat de kerspelen Kloosterburen, Wierhuizen, Leens (gedeeltelijk), Warfhuizen, Zuurdijk, Wehe en Vliedorp (gedeeltelijk). Anders dan in het Westerdeel werden de dekenlammeren (hier ook wel lammerschot genoemd) en het koeschot steeds op dezelfde dag geheven — schapenschot en de term weltplege treffen we in het Oosterdeel niet aan — en daarom omvatten de registers de beide belastingen. De heffingen staan op naam van de proosdij te Leens en na de Reductie zijn zij, net als de andere proosdijgoederen, in handen van de Provincie gekomen. Dit is de reden dat verschillende lijsten van de betaling bewaard zijn gebleven.

Register der dekenlammers ende koeschot aengaende de provestie toe Leens, anno domini 1591.

Den 4^{en} Junij Anno 1591, wesende Pinxterwonsdach toe Closter Buyren ten huysse van *Wijbe Gaylkens* nae older gewonte de dekenlammeren ende koeschot entfangen, aldaer uns ehten unde dryncken genugsam is voer schaffet, gelick des van oldes ein gebruyck gewest is.

Cloesterbuyren

Berent Hindricks een lam
Peter Roeleffs een lam
 affgekoft met 20 s.bb.
Tyabbe Luens een lam
Johan Sybolts een lam
Harko Jacobs 2 lammer
Pykell Gekema [lees: *Rykell*
 Gokema] een lam
Julle Boelens 2 lammeren
Harmen Rytskens 1 lam
Meerten Juryens 1 lam
Goesen Allerts 1 lam
 affgekoft mit 20 s.brab.
De gebruyckeren van Poellens heerd. 1 lam
 affgekoft mit 20 s.bb.
Hoykema heert heeft mit [lees: niet] betaelt

Cloesterbuyren koeschot

Broerke toe Halsema betaelt jaerlix ein
 halve daelder

Eppe Bartolomeus 18 koeyen
Pieter Harmens 15 koeyen
Johan Jansen 2 koeyen
Martien weduwe 6
Claes Benens 1
Krijn Abels 4
Harmen de weduwe 1

Weerhuysen dekenlammeren

De weduwe up Deykema voer Deykema
 ende Oeenckenheem 2 lammeren
 affgecofft mit 40 s.bb.
Reyner Cornelys up Galkuna een lam
Abel Janssen een lam
Peter Smit een lam

Werhuyster koeschot

Rener Hindrick betaelt 11 vleemsche
Johan Cuiper 9 koeyen

Van dese lammeren heeft zal. *Wibe Gailkens* wedue voer haer kosten gehalten 2 lammeren gelyck sie sachten dath van oldes ein gebruyck west wehre
Item den schenker gegeven thien brab. s.

Unde heft *Roeleff Dercks* de meyer ende provestie toe Leens uns thegen de avent mit sijnen waegen ende peerden gehalet ende toe Leens gebracht.
Up Pinxterwonsdach, wesende de 15 Julij a^o 91.

Thoe Leens de dekenlammeren ende koeschott entfangen, alwaer de van Warffhuysen, Wee, Suyrdyck unde VI[e]dorp moeten volgen.

Leens dekenlammeren

<i>Hindrick Cones</i> de blinde.....	een lam
affgekoft mit seshien s.brab.	
<i>Frerick Gerbrants</i>	1 lam
affgekoft mit 20 s.brab.	
<i>Johan Hindricks</i>	3 lammer
<i>Alger Eises</i>	1 lam
<i>Osebrant Berents</i>	1 lam
affgekoft mit 21 s.brab.	
<i>Meet Bartols</i>	1 lam
<i>Bauke Wabbes</i>	1 lam
affgekoft mit 20 brab.s.	
<i>Johan Geerts</i>	1 lam
affgekoft mit 20 brab.s.	
De weduwe van za. <i>Willem Pormer</i>	1 lam
afgekoft mit 20 brab.s.	
<i>Anna Smit</i>	1 lam
affgekoft mit 20 brab.s.	
<i>Rijkell Garbrantz</i>	1 lam
affgekoft	
<i>Johan Galens</i>	een lam
affgekoft mit 20 brab.s.	

Leenster koeschott

<i>Evert Schroer</i>	6 koeyen
<i>Johan Stullinck</i>	31 koeyen
<i>Lubbert Reyners</i>	1 koe
<i>Jacob [sic] Schroer</i>	1 koe
<i>Popko Laurens</i>	5 koeyen
<i>Neenke Janssen</i>	2
<i>Jacob Berents</i>	4
<i>Drewes Jansen</i>	8
<i>Ubbe Schroer</i>	1
<i>Hindricks Remberts</i>	15
<i>Johan Geerts</i>	1
<i>Harmen Schoemaker</i>	1
<i>Coop Jansen</i>	1
<i>Cornelius Michaels</i>	1
<i>Tamme Harmens</i>	5
<i>Jeltie de weduwe</i>	3

<i>Gewe Jansen</i>	1
<i>Cornelius Baukens</i>	5
<i>Nyrys Meertens</i>	1
<i>Lue Jansen</i>	2
<i>Jacob Wever</i>	2
<i>Arent Cryns</i>	2
<i>Hindrick Doekens</i>	2
<i>Goesen Nytters</i>	1
<i>Johan Luils</i>	20
<i>Willem Schroer</i>	4
<i>Menno Remberts</i>	6
<i>Detert Cornelius</i>	2
<i>Jacob Onnes</i>	10
<i>Cornelius Roekes</i>	10
<i>Pieter Cryns</i>	2
<i>Geerlien Sweers</i>	1
<i>Albert Hindricks</i>	1
<i>Symon Karstiens</i>	1
<i>Ubb Eyses</i>	4
<i>Johan Gerrys</i>	5
<i>Harmen Harmens</i>	1
<i>Tonnys Everts</i>	13
<i>Tryne up de Douwe</i>	15
<i>Menne Jansen</i>	4
<i>Berent Allerts</i>	2
<i>Symon Michaels</i>	8
<i>Meerten Peerderyder</i>	2

Werffhuysen dekenlammeren

De weduwe van olde <i>Cornelis Albert[s]</i>	een lam, affgekoft mit 20 brab. st.
<i>Syabbe Sywerts</i>	een lam	
<i>Ate Sickens</i>	een lam	
	 affgekoft mit 20 brab. st.
<i>Syabbe Syabbes</i>	1 lam	
<i>Johan Hylckes</i>	een lam	
	 affgekoft mit 20 brab. st.
<i>Junge Cornelis Alberts</i>	2 lammer	
	 mer affgekoft mit 40 brab. st.
<i>Derck Claesen</i>	1 lam	

Warffhuysen koeschot

<i>Syabbe Tryn</i>	10 koeyen
<i>Tyaert Lammerts</i>	8
<i>Hindrick Wyllems</i>	2
<i>Sycke Hindricks</i>	7
<i>Schipper Crijn</i>	3
<i>Johan Cornelys</i>	4
<i>Claes Pieters</i>	7
<i>Johan Geerleffs</i>	5
<i>Berent Geerleffs</i>	7
<i>Jasper Smit</i>	2
<i>Rytze Claesen</i>	16
<i>Eyse van Planeken</i>	18
<i>Melle Tiddens</i>	14
<i>Peter Lamberts</i>	5
<i>Timens Doens</i>	5
<i>Johan Zilman</i>	2
<i>Peter Frericks</i>	5
<i>Pouwel Gerrys</i>	1
<i>Tymen Cornelius</i>	4
<i>Wysse Jelles</i>	2
<i>Sycko Jansen</i>	2
<i>Harmen Onnes</i>	14
<i>Allert Thomas</i>	17
<i>Lippe Omssma</i>	3
<i>Frerick Harmens</i>	1
<i>Junge Crijn</i>	2
<i>Frerick de weduwe</i>	1
<i>Johan Harmens</i>	1
<i>Albert Jansen</i>	1
<i>Johan Classen</i>	6
<i>Wyllem Jacobs</i>	2
<i>Harmen Duysterwinckel</i>	1
<i>Hindrick d'weduwe</i>	1
<i>Johan Meertens</i>	1
<i>Wyllem Jacobs</i>	1

Suyrdijck dekenlammeren

<i>Dirck Tymens</i>	1 lam
<i>Claes Hindricks</i>	1 lam
.....	affgekoft mit 20 brab. st.
<i>Tymen Jansen</i>	1 lam
<i>Peter Schelts</i>	1 lam
<i>Walle Popkens</i>	1 lam
<i>Hidde Bartolts</i>	2 lammer
<i>Peter Thomas</i>	1 lam
.....	affgekoft mit 20 brab. st.

Suyrdijck koeschot

<i>Arent Hansen</i>	2 koeyen
<i>Renneke Abels</i>	24
<i>Lue Pappema</i>	5
<i>Johan Jacobs</i>	32
<i>Lambert Harmens</i>	8
<i>Jeltie Wytz</i>	12
<i>Claes Harmens</i>	4
<i>Albert Jansen</i>	6
<i>Luitien Jansen</i>	3
<i>Etzke Schelts</i>	16
<i>Pieter Gerrys</i>	3
<i>Berent Reyners</i>	3
<i>Symon Cornelis</i>	17
<i>Johan Cornelius</i>	[niet ingevuld]
<i>Cornelius Hinricks</i>	4
<i>Anna Tonnis</i>	5
<i>Hinrick Jansen</i>	3

Wee dekenlammeren

<i>Cornelius Claessen</i>	1 lam
.....	affgekoft mit 21 brab. st.
<i>Derck Steffens</i>	1 lam
.....	affgekoft mit 20 brab. st.
<i>Steffen Haeykens</i>	2 lammer
<i>Alle Syabbes</i>	een lam
.....	affgekoft mit 22 brab. st.

Wee koeschot

<i>Juryen Wyllems [sic]</i>	3 koeyen
<i>Johan Jelyls [sic]</i>	3
<i>Evert Jansen</i>	5
<i>Hindrick Juryens</i>	14
<i>Tyaert Schoemaker</i>	3
<i>Peter Sygers</i>	2
<i>Jacob Luerts</i>	2
<i>Mewes Willems</i>	4
<i>Tonnis Peters</i>	2
<i>Eppe Backer</i>	1
<i>Hayo Backer</i>	1
<i>Harmen Geerts</i>	7
<i>Peter Meertens</i>	6
<i>Cornelys Tonnis</i>	1
<i>Evert Harmens</i>	2
<i>Derck Jansen</i>	3

<i>Oltger Redgers</i>	1	afgekoft mit een embder g.
<i>Krijn Jansen</i>	1	<i>Rykel Krijns</i>	eleven koeyen
Vleedorp		<i>Harmen Hindricks</i>	3 koeyen
<i>Harmen Heynes</i>	1 lam	<i>Eyso Elles</i>	12 koeyen

Van dese lammeren heeft de provestien meyer toe Leens gehouden veere viere soe he sechte dat hem nae older gewoente voer sijn kost toe quam.

Den koeck gegeven	5 st. br.
toe Baffelt verteert de de lammeren gedreven heeft	12 st. brab.
Hem voer sijn salariis gegeven	25 st. brab.
Facyt	54 lammer
Facyt	700 koeyen

2. Dekenlammeren en koeschot ca. 1643

Deze lijst is niet voorzien van een jaartal, maar op grond van de voorkomende namen is hij bij benadering te dateren. Ten tijde van het opmaken van dit register was de provincie eigenaar van deze heffingen.

Register van de personen so wegen de probstie Liens jaerlijx op Pinxterdingesdach ende wonsdach an de provincie dekenlammeren ende koeschotten betalen moeten.

Cloosterburen lamschott

<i>Boele Jullens</i> te Bockum.....	1
<i>Meyn Abels</i>	1
<i>Doe Gosens</i>	1
<i>Tonnys Hindricx</i>	1
<i>Luyrt Jullens</i> te Feddemah[eert]	2
<i>Garrebrandt Jansen</i>	1
<i>Rollincgh</i> ofte d' gebroocken[eert]	1
<i>Hindrick Louwens</i>	1
<i>Popke Reints</i>	1
<i>Peter Jans</i>	1
<i>Breeckinge</i> heerd[t] butend[ijcks]	nihil
<i>Cornellis Roekens</i>	1
<i>Evert Harmens</i>	1
<i>Daniel Sygers</i>	2

Weerhuister lammerschott

<i>Tonnys Reyntiens</i>	1
<i>Jan Jacobs</i>	1
<i>Tonnys Jansen</i>	1
<i>Gerryt Peters</i>	1
<i>Ipe Dercx</i> te Deyckum	1

Cloosterburen coes[c]hott

<i>Claes Halsema</i> betaelt jaerl[ijcks] nae older gewoente wegen koeschott vijftyn brab.str.	15 str.
<i>Luitien Tiaerts</i>	6
<i>Hero Sickness</i>	11
<i>Jan Wolters</i>	2
<i>Symon Michieles</i>	0
<i>Ocke Ennens</i>	2
<i>Jan Jochims</i>	2
<i>Bene Clasen</i> schoenmaker.....	2
<i>Abell Tiabbens</i>	2
<i>Onne Rinnies</i>	18
[totaal].....	45

Weerhuister coeschott

<i>Jacob Goetiens</i>	8
<i>Tonnys Reyntiens</i>	10
[totaal].....	18

Leens lammerschott

<i>Jan Coops</i>	1
<i>Jan Benens</i>	1
<i>Baucke Pieters</i>	1
<i>Claes Taeckens</i>	3
<i>Luytsema hiemen</i>	1
<i>Melle Nannens</i>	1
<i>Claes Eyssens</i>	1
<i>Jan Peters ende Jan Steffens</i>	1
<i>Cornellis Luytiens</i>	1
<i>Coene Cuipers hiemen</i>	1
<i>Jannes Hilbrandts</i>	1
<i>Luytsema meyers</i>	1
[totaal]	14

Warffhuister lammerschott

<i>Allert Luytiens</i>	1
<i>Pieter Jacobs</i>	2
<i>Eylcke Jeyners</i>	1
<i>Louwe Peters</i>	1
<i>Cornellis Allens</i>	1
<i>Jannes Hillies</i>	1
<i>Arys Jacobs</i>	1
<i>Claes Bartholomeus ende Garrebrandt</i>	
<i>Ti[a]bbes schoenmaker</i>	1

Weester lammers

<i>Tiarck Dercx</i>	1
<i>Claes Jurriens</i>	1
<i>Peter Jansen</i>	2
<i>Allie Alberts</i>	1
[totaal]	5

Suyrdijck lammers

<i>Lubbert Smidt</i>	1
<i>Willem Frericx</i>	1
<i>Melle Hayens</i>	1
<i>Luytien Alberts</i>	1
<i>Peter Wessels</i>	2
<i>Peter Jacobs</i>	1
<i>Peter Geerts</i>	1
[totaal]	8

Flieorp lammers

<i>Gijse Jochims</i>	1
----------------------------	---

[totaal lammeren].....57

Lienster Coeschott

<i>Roeloff Jacobs</i>	1
<i>Peter Luytiens</i>	1
<i>Frerick Luyrts</i>	12
<i>Hindrick Sluiter</i>	1
<i>Cornellis Mennens</i>	2
<i>Harmen Jansen</i>	4
<i>Ryckell Pieters</i>	2
<i>Jan Harmens schoenmaker</i>	1
<i>Menolt Asinge</i>	1
<i>Driewes Sipkens</i>	10
<i>Tiarck Autiens</i>	16
<i>Wabbe Mennens</i>	1
<i>Jan Geerts</i>	2
<i>Abell Stollinck</i>	13
<i>Peter Doeckes nu Wigger Jans</i>	2
<i>Riewert Ockens</i>	2
<i>Peter Tiaerts</i>	12
<i>Jan Clasen</i>	1
<i>Jan Harmens</i>	12
<i>Cornellis Jansen</i>	6
<i>Jan Geerts Smidt</i>	1
<i>Albert Sebens</i>	3
<i>Euwke Lubberts</i>	2
<i>Alle Michiels</i>	8
<i>Cosse Cossens</i>	2
<i>Willem Folckers</i>	2
<i>Lubbert Backers wed.</i>	1
<i>Peter Pieters Tiessens</i>	1
<i>Mencke Atens</i>	1
<i>Enne Autiens</i>	1
<i>Claes Ockens</i>	4
<i>D'E. Heyne Pouwels</i>	2
<i>Driewes Jacobs</i>	2
<i>Symen Rengers</i>	2
<i>Bruin Alliens</i>	10
<i>Peter Jurriens</i>	16
<i>Berent Dercx</i>	4
<i>Roeloff Jansen</i>	1
<i>Claes Pieters</i>	2
<i>Geert Garrebrandts</i>	3
<i>Imme Jansen</i>	1
<i>Philips Reyners</i>	0
<i>Egbert Willems</i>	0

<i>Jan Jansen</i>	1
Warfhuister coeschot	
<i>Arent Hillies</i>	-
<i>Cornellis Clasen</i>	2
<i>Sicke Ottens</i>	1
<i>Goetien Backer</i>	1
<i>Hoycke Luddens</i>	1
<i>Melle Iwens</i>	10
<i>Tys Berents</i>	5
<i>Jacob Siabbens</i>	22
<i>Wolter Sickens</i>	1
<i>Symon Pieters</i>	1
<i>Hindrick Lubberts</i>	1
<i>Eylcke Alberts</i>	19
<i>Jan Jurriens</i>	7
<i>Derck Engelberts</i>	1
<i>Reyner Jansen Menta</i>	7
<i>Gerloff Brandts</i>	1
<i>Gerleff Jansen</i>	1
<i>Hindrick Jansen</i>	1
<i>Gerloff Jansen</i>	1
<i>Siabbe Jansen Menta</i>	12
<i>Frerick Arents</i>	16
<i>Harmen Jansen</i>	1
<i>Borchert Reyntiens</i>	1
<i>Focke Alberts</i>	1
<i>Hidde Gayckens</i>	1
<i>Oltger Dercx</i>	1
<i>Ebe Cornellis</i>	2
<i>Claes Jansens</i>	1
<i>Peter Drieuwes</i>	4
<i>Folckert Luytiens</i>	2
<i>Jan Hindricx</i>	1
<i>Tiarck Onnens</i>	1
<i>Claes Lippens</i>	1
<i>Galtie Fockens</i>	0
<i>Jacob Abels</i>	2
<i>Cornellis Lambers</i>	1
<i>Reyntien Siabbens</i>	2
<i>Peter Harmens</i>	2
<i>Jan Sickens</i>	1
<i>Luytien Allers</i>	16
<i>Enne Aempkes</i>	1
<i>Pieter Tiens</i>	1
<i>Jan Aliens</i>	1
<i>Redger Peter Pouwels</i>	2

<i>Mr. Peter Coster</i>	1
<i>Sybrandt Ennens</i>	0
<i>Hilbrandt Tys</i>	1
<i>Arys Jacobs</i>	9
<i>Doe Doens</i>	1
<i>Harmen Alberts</i>	7
<i>Jan Sickens</i>	1

Weester coeschott

<i>Willem Wypkens</i>	5
<i>Thomes Jacobs</i>	7
<i>Menne Wyts</i>	11
<i>Renge Jacobs</i>	1
<i>Berent Etskens</i>	1
<i>Gaycke Cornellis wed.</i>	1
<i>Jurrien Alberts</i>	2
<i>Hindrick Ebels</i>	1
<i>Jan Jansen Cuiper</i>	1
<i>Menne Tobias</i>	1
<i>Melle Rengers</i>	20
<i>Hindrick Silvesters</i>	0
<i>Peter Jansen</i>	2
<i>Peter Pieters nu Hindrick Pieters</i>	2
<i>Allert Hindricks</i>	2
<i>Obbe Jacobs</i>	4
<i>Lambert Aliens</i>	8
<i>Jan Clasen Muller</i>	2
<i>Albert Folckers</i>	2
<i>Claes Wypkens</i>	1

Suyrdijkster coeschott

<i>Reynt Jeltens weduwe</i>	12
<i>Reyner Gerryts</i>	2
<i>Melle Roeloffs</i>	22
<i>Willem Everts</i>	6
<i>Autie Rickers</i>	4
<i>Claes Gerryts Coster</i>	2
<i>Hindrick Jansen</i>	2
<i>Jacob Jansen</i>	1
<i>Reyner Jacobs</i>	4
<i>Hindrick Harmens</i>	4
<i>Jan Geerts</i>	2
<i>Peter Symons</i>	16
<i>Jan Thomes</i>	12
<i>Roeloff Jurriens</i>	12
<i>Edzert Ockens</i>	2
<i>Harmen Dercx</i>	2

<i>Eylcke Jacobs</i>	4	<i>Tonnys Pieters</i>	2
<i>Rinnie Tammens</i>	20	<i>Jan Pieters</i>	1
<i>Jan Jansen</i>	3	<i>Hidnrick Arys</i>	2
<i>Popke Frericx</i>	18		
<i>Peter Jansen</i>	18	Fliedorper coeschott	
<i>Jerasmus Garrebrants</i>	2	<i>Peter Frericx</i>	11
<i>Hindrick Pieters</i>	4	<i>Here Smidt</i>	9
<i>Remge Roeloffs</i>	2		
<i>Doe Jansen</i>	12		
<i>Claes Harmens</i>	2		

3. Dekenlammeren en koeschot juni 1656

Dit is een gedrukte lijst ten behoeve van de verkoop van de dekenlammeren en het koeschot door de Provincie aan particulieren⁴³. Het hieronder uitgegeven stuk is blijkbaar in handen geweest van Allart Tjarda van Starckenborgh, de koper van de dekenlammeren en het koeschot van Leens.

Deken-lammeren ende koe-schotten.

NB. yder lam doende een dal. ende yder koe een halve doyt.

Cloosterbuyrder lammer-schot

<i>Boele Jullens</i>	1
<i>Cornelis Roekens</i>	1
<i>Doe Goosens</i>	1
<i>Evert Harmens</i>	1
<i>Hilbrant Abels</i>	1
<i>Jacob Ritses</i>	1
<i>Jacob Sijrts</i>	1
<i>Luyrt Jullens</i>	2
<i>Meynt Abels</i>	1
<i>Remge Tonnis</i> ende consorten.....	2
<i>Popke Rempts</i>	1
<i>Peter Iansen</i>	1
<i>Tonnis Hendricks</i>	1
<i>Rollinge</i> ofte de gebroocken heerdt, per	
<i>Willem Alberts</i>	1

Clooster-buyrder koe-schot

<i>Bywe Geerts</i>	4
<i>Focko Onnens</i>	18
<i>Heero Sickens</i>	12
<i>Jacob Iansen</i>	2
<i>Ian Wolters</i>	2
<i>Iacob Luytiens</i>	2
<i>Ian Harmens</i>	2
<i>Peter Reynders</i>	4
<i>Willem Alberts</i>	2

Wierhuyster-lammer-schot

<i>Driewes Lamberts</i>	1
<i>Gerrit Pieters</i>	1
<i>Hayke Jacobs</i>	1
<i>Jan Jacobs</i>	1
<i>Peter Abels</i>	1

⁴³ Zie E.H. Roelfsema, *De klooster- en proosdijgoederen in de provincie Groningen* (Groningen/Batavia 1928) 67-68.

⁴⁴ In margine bijgeschreven, blijkbaar door *Allart Tjarda van Starckenborgh*: 'Leenster lammer en koeschotten heb ick gekoft om te betalen op den 1en Novemb. 1656.'

Wierhuyster-koe-schot

<i>Driewes Lamberts</i>	10
<i>Peter Iullens</i>	10

Lienster lammer-schot⁴⁴

<i>Bauke Pieters</i>	1
<i>Claes Eyssens</i>	1
<i>Cornelis Luytiens</i>	1
<i>Hendrick Sluyter</i>	1
<i>Claes Jacobs</i>	1
<i>Joannes Hilbrandts</i>	1
<i>Jan Pieters</i>	1
<i>Jan Coops of Garbrant Iansen</i>	1
<i>Pieter Iansen</i>	1
<i>Geutien Iansen</i>	3
<i>Willem Pieters</i>	1
<i>Luyrsema hiemen</i>	1

Lienster koe-schot

<i>Abel Stullinck</i>	16
<i>Allie Iullens</i>	8
<i>Allert Roelefs</i>	1
<i>Bruyn Allies</i>	10
<i>Berent Dercks</i>	4
<i>Cornelis Iansen</i>	8
<i>Claes Ockens</i>	4
<i>Peter Cornelis</i>	2
<i>Gale Hilbrandts</i>	2
<i>Frans Jacobs</i>	1
<i>Geert Iansen</i>	2
<i>Hilbrandt Iansen</i>	10
<i>Hilbrandt Willems</i>	14
<i>Hendrick Sluyter</i>	2
<i>Iacob Feykens</i>	10
<i>Jan Harmens</i>	8
<i>Iacob Iurriens</i>	1
<i>Ielte Tobias</i>	1
<i>Ian Iansen</i>	0
<i>Ian Thomas</i>	1
<i>Ian Meertens</i>	2
<i>Ian Ielties</i>	0
<i>Ian Pieters</i>	0
<i>Willem Iansen</i>	4
<i>Menne Cornellis</i>	2
<i>Mindolt Asinge</i>	1
<i>Melle Rengens</i>	17

<i>Peter Luitiens</i>	1
<i>Peter Garbrandts</i>	12
<i>Philippus Reynders</i>	1
<i>Peter Luys</i>	1
<i>Peter Iansen</i>	2
<i>Rinnie Tammens</i>	15 br.str.
<i>Reynder Reynders</i>	2
<i>Riewert Ockens</i>	2
<i>Rickel Clasen</i>	2
<i>Roeloff Iansen</i>	1
<i>Schulte Ieltes</i>	2
<i>Sijwert Meynts</i>	2
<i>Tidde Iansen</i>	2
<i>Tiarck Auties weduwe</i>	13
<i>Tijs Berents</i>	3
<i>Wabbe Mennens</i>	1
<i>Jan Peters</i>	2
<i>Willem Folckers</i>	2
<i>Ian Geerts</i>	4
<i>Willem Peters</i>	9
<i>Willem Iansen</i>	10

Warff-huyster lammer-schot

<i>Arijs Jacobs</i>	1
<i>Arent Iansen ende Iacob Willems</i>	1
<i>Derck Rengers</i>	1
<i>Eylcke Reynders</i>	1
<i>Ian Hillies</i>	1
<i>Ioannes Luirts</i>	1
<i>Louwe Jacobs</i>	1
<i>Peter Jacobs</i>	2

Warff-huyster koe-schot

<i>Albert Doedens</i>	1
<i>Arijs Jacobs</i>	8
<i>Arent Iansen</i>	2
<i>Borchert Reynties</i>	2
<i>Balster Iansen</i>	16
<i>Peter Alberts</i>	2
<i>Claes Iansen</i>	1
<i>Cornelis Isebrandts</i>	1
<i>Cornelis Clasen</i>	2
<i>Doe Ubbens</i>	1
<i>Doe Doens</i>	1
<i>Derck Roeloffs</i>	1
<i>Evert Dercks</i>	1
<i>Folckert Luytiens</i>	2

<i>Focke Galtiens</i>	1
<i>Geert Garbrants</i>	2
<i>Gerloff Brandts</i>	0
<i>Tammo Gerloffs</i>	2
<i>Hendrick Hendricks backer</i>	1
<i>Hayke Luddens</i>	2
<i>Hendrick Lubberts</i>	0
<i>Hidde Gaykens</i>	1
<i>Harmen Onnens</i>	1
<i>Hilbrandt Tijds</i>	1
<i>Harmen Iansen</i>	1
<i>Claes Hendricx</i>	1
<i>Harmen Alberts</i>	7
<i>Jacob Hendricx</i>	1
<i>Jan Onnens</i>	4
<i>Joannes Berents</i>	1
<i>Jan Iansen</i>	1
<i>Jan Onnens backer</i>	1
<i>Jan Isebrandts</i>	1
<i>Ian Willems backer</i>	1
<i>Ioannes Hillies</i>	1
<i>Louwe Tiarcx</i>	8
<i>Oltger Dercx</i>	2
<i>Popko Hoyckes</i>	5
<i>Ian Siabbens</i>	14
<i>Peter Driews</i>	4
<i>Peter Harmens</i>	2
<i>Peter Onnens</i>	1
<i>Peter Roebers</i>	1
<i>Reynder Louwens</i>	9
<i>Reynder Cornelis</i>	14
<i>Hidde Tiarcx</i>	2
<i>Rinnie Amkes</i>	1
<i>Sebe Allies</i>	1
<i>Symon Peters</i>	2
<i>Sicke Iansen</i>	0
<i>Siabbe Jacobs</i>	22
<i>Tiaert Iansen</i>	0
<i>Thomas Gerrits</i>	2
<i>Tonnis Tonnis</i>	8
<i>Volter Sickens</i>	0
<i>Willem Everts</i>	4
<i>Syke Egberts</i>	1

Wiester lammer-schot

<i>Joannes Abels</i>	1
<i>Jr. Ludolph Tiaerda van Starckenborgh</i>	1

<i>Peter Heynens</i>	1
<i>Tiarck Dercks</i>	1
<i>Thomas Willems</i>	1

Wiester koe-schot⁴⁵

<i>Berent Etzkens</i>	1
<i>Thomas Tonnis</i>	1
<i>Bonne Sebens</i>	2
<i>De koster tot Wie</i>	1
<i>Egbert Jacobs</i>	3
<i>Geert Garbrandts</i>	5
<i>Gerrit Haykens</i>	2
<i>Geert Driews</i>	2
<i>Hendrick Pieters</i>	10
<i>Geert Alberts</i>	1
<i>Hendrick Silvester</i>	0
<i>Hendrick Abels weduwe</i>	2
<i>Hendrick Iansen</i>	2
<i>Haye Iansen</i>	2
<i>Jan Geerts</i>	2
<i>Jan Iansen kuiper</i>	1
<i>Lambert Allies</i>	8
<i>Lubbert Willems</i>	1
<i>Menne Wijts</i>	8
<i>Menne Tobias</i>	1
<i>Melle Rengers</i>	20
<i>Peter Mulder</i>	1
<i>De pastor tot Wie</i>	2
<i>Thomas Jacobs</i>	10
<i>Tonnis Peters</i>	1
<i>Wicher Wiersema</i>	2
<i>Roeloff Alberts</i>	1

Suyr-dijckster lammer-schot

<i>Cornelis Hendricx</i>	1
<i>Geert Lubbers</i>	1
<i>Melle Hayens</i>	1
<i>Peter Wessels</i>	2
<i>Peter Jacobs</i>	1
<i>Peter Geerts</i>	1
<i>Willem Frericx</i>	1

⁴⁵ Blijkbaar ten onrechte staat dit kopje pas na de zesde naam (*Geert Garbrants*). Een contemporaine hand plaatst echter eerder, vóór *Berent Etzkens*, al de tekst ‘koeschotten’.

Suyr-dijkster koe-schot

<i>Albert Reynts</i>	2
<i>Claes Gerrits</i>	2
<i>Claes Harmens</i>	2
<i>Koene Iansen</i>	2
<i>Doe Iansen</i>	10
<i>Edsert Ockens</i>	2
<i>Eycke Jacobs</i>	5
<i>Jan Erasmus</i>	3
<i>Goosen Doens</i>	4
<i>Hendrick Iansen</i>	2
<i>Harmen Hendricx</i>	3
<i>Hendrick Peters</i>	4
<i>Hendrick Adriaens</i>	2
<i>Jan Cornelis</i>	16
<i>Jan Alberts weduwe</i>	2
<i>Geert Iansen</i>	3
<i>Jan Thomas</i>	12
<i>Jan Clasen</i>	1
<i>Jan Allies</i>	1
<i>Ian Geerts</i>	2

<i>Melle Roeleffs</i>	16
<i>Melle Doens</i>	16
<i>Peter Iullens</i>	8
<i>Popke Frericx</i>	18
<i>Peter Iansen</i>	1
<i>Roeloff Iansen</i>	2
<i>Sicke Iurriens</i>	16
<i>Symon Rinniens</i>	16
<i>Tamme Rinniens</i>	17
<i>Tonnis Peters</i>	2
<i>Willem Everts</i>	4
<i>Wyert Gerlofs</i>	2

Wiedorper⁴⁶-lammer-schot

<i>Reynder Jacobs</i>	1
-----------------------------	---

Wiedorper⁴⁶-koe-schot

<i>Heero Heerens</i>	10
<i>Peter Frericx</i>	11

4. Dekenlammeren en koeschot Wierhuizen 1673

Het navolgende korte overzicht betreft de betalers te Wierhuizen in het jaar 1673. Zonder verdere specificaties zijn hieraan nog kwitanties toegevoegd door *L.T[jarda] van Starckenborch* voor het dekenlammer- en koeschot van Wierhuizen voor de jaren 1678, 1679 en 1680, die steeds betaald werden op Tweede Pinksterdag van de navolgende jaren. Blijkens de tekst is Tjarda van Starckenborgh bij een openbare verkoop eigenaar van deze heffingen geworden.

Hebbe bij de keerze getrocken het deeckenlammerschott en koeschott van Wierhuizen volgens versegeling van den jare 1673, soo d'heer *Luir Manninga* is ofgegaen. De geïnteresserde betaelers zijn:

De deeckenlammer betalen

<i>Pieter Abelts</i>
<i>Jan Joesten</i>
<i>Raenck Abbringe</i>
<i>Jacob Luitiens</i>
<i>Albert Jansen koyker</i>

De koeschotten betaelen zijn

<i>Pieter Abelts</i>	10
<i>Jacop Pieter[s] op d 3borg</i>	10

⁴⁶ Lees: Vliedorper.

5. Dekenlammeren en koeschot Kloosterburen en Wierhuizen 1710

Het betreft hier een korte aantekening, helaas zonder de namen van de betalingsplichtigen. Op Pinksterdinsdag (10 juni) 1710 hebben de huislieden van Kloosterburen en Wierhuizen hun lammer- en koeschot betaald ten huize van *Hibbe Folkerts* te Kloosterburen vóór zonsondergang, voor ieder lam een daalder. ‘Hebbe desen maar bij provysie genoteert omdat de heeren doctoren zien kunnen hoe ’t zelve in claassen of dorpen is verdeelt en is zoo verbleven tot dato, maar of wel eenige veranderinge in de classen zijn voorvallen kan ik niet zeggen, dog sal meest Ulrum en Cley en Elens kunnen wesen’. Blijkbaar is de aantekening opgesteld in verband met een geschil.

6. Dekenlammeren en koeschot Wehe 1732-1768

De navolgende registers beschrijven de ontvangsten van negentien jaren tussen 1732 en 1768, die we hieronder uitgeven: links de lijst van 1732 en rechts die van 1753, met de wijzigingen in de daaropvolgende jaren onder de betreffende regel aangegeven. Daardoor is de opvolging van de betalingsplichtige landgebruikers duidelijk te volgen.

Register van het dekenlam en coeschot van het carspel Whee voor den jare 1732 sijnde daags na Pinxster verscheenen geweest⁴⁷.

1732-1733		1753-1769	
[Dekenlam Whee]	[gulden]	[Dekenlam van Whee]	[gulden]
<i>Cornellis Eylkes</i>	1-10-0	<i>Eise Jacobs</i>	1-10-0
		1764-1768: <i>Eise Jacobs wed.</i>	
<i>Harmannus Luidens</i>	1-10-0	<i>Harmannus Luidens</i>	1-10-0
<i>Hindrik Pieters</i>	1-10-0	<i>Pieter Hindriks</i>	1-10-0
		1763-1768: <i>Geert Jans Voerman</i> ⁴⁸	
Coeschot Whee		Coeschot van Whee	
	[stuiver]		[stuiver]
<i>Geert Jans, G. heem</i>	6	<i>Albert Alberts</i> ⁴⁹ Garstmaheem	6
<i>Onno Immes</i>	1	<i>Albert Harms</i>	1
		1757-1768: <i>Geert Jans</i>	
<i>Cornellis Rykels</i>	1	<i>Coenraat Hovenier</i>	1
		1755-1766: <i>Matties Hovenier</i> ⁵⁰	
		1767: <i>Claas Agges</i>	
		1768: de hovenier	
<i>Heepke Pouwels</i>	2	<i>Geert Jans Voerman</i>	2
		1763-1768: <i>Rijke Voerman</i>	
<i>Jan Geerts</i>	4	<i>Heerke Peters</i>	4
		1756: <i>Gaje Hendrix</i>	

⁴⁷ Aldus het oudste register. Ieder later jaar heeft een praktisch gelijkloidend bovenschrijft.

⁴⁸ Bedrag: f 1-10-3

⁴⁹ In 1755, 1759 en 1763-1768 *Albert Coers* genaamd.

⁵⁰ In 1758 *Freerck Hovenier* genaamd.

	1757-1766: <i>Willem Ockes</i>	
	1767-1768: <i>Willem Ockes wed.</i>	
<i>Willem Clasen</i>	1	<i>Willem Clasens wed.</i>
		1
	1765-1768: <i>Wibbe Venekamp</i>	
<i>Evert Lammerts</i>	2	<i>Jan Everts</i>
<i>Jan Mulder</i>	1	2
		<i>Jan Derx Mulder</i>
		1
	1759-1768: <i>Wiert Mulder</i>	
<i>Claas Keur</i>	2	<i>Pieter Louwes</i>
		2
	1755-1768: <i>Jan Mennes</i>	
<i>Jan Derxs de Jonge</i>	2	<i>Rickert Hindrix</i>
		2
	1756-1768: <i>Luitjen Clasen</i>	
<i>Jacob Lucas</i>	1	<i>Roelf Derx Smit</i>
<i>Balster Tonnis</i>	4	1
		<i>Jan Wildrix</i>
		4
	1763-1768: <i>Siger Tammes</i>	
<i>Berent Freerxs</i>	1	<i>Wibbe Venecamp</i>
		1
	1764-1768: <i>Wypke Gerrits</i> ⁵¹	
<i>Cornellis Arents</i>	1	<i>Cornellis Arents wed.</i>
		1
	1767: <i>Alle Hindriks</i>	
	1768: <i>Grietje Corn.</i>	
<i>Freerk Eilkes</i>	4	<i>Thonnis Derx</i>
<i>Jan Clasen</i>	3	4
<i>Tamme Luitjens</i>	3	<i>Thamme Luitjens</i>
		3
		<i>Abel Nauta</i>
		3
	1767: <i>A. Nauta kinder</i>	
	1768: <i>Hindrik Abels</i>	
<i>Jan Cornelis</i>	1	<i>Jan Cornelis</i>
		1
	1767: <i>Jan Corn. wed.</i>	
	1768: <i>Geeske Cornelis</i>	
<i>Jan Popkes</i>	2	<i>Jacob Jans Bol</i>
		2
	1755: <i>Hess. en Tjeert Hindriks</i>	
	1756-1765: <i>Garmt Renjes</i>	
	1766-1768: <i>Dr. Fr. Lecler</i>	
<i>Luitjen Arents</i> ⁵²	1	<i>Jan Ennes</i>
1733: <i>Euwe Heres</i>		1
<i>Hindrik Pieters</i>	3	<i>Peter Hendrix</i>
		3
	1760-1762: <i>Peter Hindriks wed.</i>	
	1763-1768: ontbreekt	

7. Dekenlammeren en koeschot Kloosterburen/Wierhuizen 1747-1750

Net als in de het westerdeel van de Marne weigerden de meeste schatplichtigen van Kloosterburen en Wierhuizen in 1749 hun dekenlammeren en koeschot te voldoen. De bijdragen voor het jaar 1747 en/of 1748 (ad f 24-2-7) werden zelfs, volgens een kwitantie van 28 febr. 1749 te Ulrum, door *Hindrik Uitjes* in qualité, *Heere Harms*,

⁵¹ In 1765 m.a.h. bovengechreven: *Meevel*.

⁵² Ontbreekt in 1733. Dan in zijn plaats vermeld *Euwe Heres* met 1 st.

Jacob Luitjens en *Bron Harms* teruggevorderd van de weduwe van wedman *Harm Coops*. Dit bedrag was te Kloosterburen ten huize van *Jan Ottes* opgebracht.

Op de Pinksterdinsdagen 27 mei 1749 en 19 mei 1750 verklaarde het gehele kerspel ten huize van *Jan Ottes* slechts bereid te zijn tot betaling als ‘het origineele regt worde getoont’. Enkel *Jurjen Cornelis* en *Frerk Willems*’ kinderen betaalden het koeschot voor de jaren 1748, 1749 en 1750 ad 1 plak per jaar. De schatplichtigen van Wierhuizen verklaarden hetzelfde. Volgens een aantekening werd bij de ontvangst ook een maaltijd verzorgd: ‘Hier tot *Jan Ottes* voorgem. wordt de maaltijd gedaan en is geen ofkoop van maaltijd in gebruik, maar wort wegens het ho. adelijk huis Asinga bet. tot de maaltijd en de tonne bier 4 guld. 10 stver.’

Omdat het gehele kerspel weigerachtig was op de twee bovengenoemden na, geeft het navolgende register van nalatigen bijna alle betalingsplichtige inwoners.

Register van de restanten van het dekenlammergelt van de jaaren 1749 en 1750 wegens het ho. adelijk huis Asinga tot Ulrum (...)

Dekenlam. Cloosterbuiuren

Jan Riewers 1-10-0

Garnt Ysebrants 1-17-0

Isebrant Pieters 0-6-6⁵³

heeft anders 20 juk groot geweest,

maar daar is 16 juk weggraaven;

heeft anders gedaan 1-13-6

Hindrik Frerks’ wed. 1-10-0

Fester Eemes 1-13-0⁵⁴

Simen Tonnis’ wed. 1-10-0

Menne Evers 1-17-4

Ubbe Frerx 3-0-0

Renje Frerx 0-15-0

Bette Tymens’ wed. 0-15-0

Frerk Renjes 2-12-4

Harm Beerens’ landt, weggraaven,

doet anders 1-10-0.

Frerk Jans c.s. 3-0-0

Jan Riewers c.s. wegens een

gebrooken heert 0-7-6

Ubbe Frerks wegens een

gebrooken heert 0-7-6

Cloosterbuiuren koeschot

Jan Ottens 0-1-1

Renje Frerks 0-0-1

Frerk Jans 0-0-1

Ubbe Frerks 0-0-1

Geert Jans 0-0-1

Jacob Hindrix 0-0-2

[totaal] 21-4-1

Dekenlammeren Wierhuizen

Jan Luitjens c.s. 1-10-0

Jan Pieters 1-10-0

Wegens *Albert Jans*’ plaatze

moeten betaalen: *Jan Pieters* 0-12-0

Eeme Beerens 0-9-0

Joest Jans 0-9-0,

maar het landt is weggraaven

en uitpet

Bronne Harms c.s. 1-10-0

Jacob Luitjens 1-10-0

Wierhuister koeschot

Claas Ockes 0-0-5

Jan Pieters 0-0-5

[totaal] 7-2-2

⁵³ Volgens een ander overzicht: 0-6-4.

⁵⁴ Volgens een ander overzicht 1-13-6

D. Dijkhaver (Marne-Oosterdeel)

1. Dijkhaver Leens 1650-1674

Dit register is geheel anders opgezet dan de hiervoor uitgegeven lijsten. Achter iedere betalingsplichtige staat de hoeveelheid haver die opgebracht moet worden, en is in de verschillende heffingsjaren dat jaar achter de naam geschreven. Als de betalingsplichtige in de loop der tijd wijzigt, is de nieuwe naam onder de oude geplaatst. Door vergelijking van het handschrift en de kleur inkt is bij benadering te bepalen in welk jaar een landgebruiker werd opgevolgd. Met zekerheid is deze wijziging doorgaans echter niet vast te stellen. In een aantal gevallen zal de verandering van de naam later zijn aangebracht dan hieronder aangegeven. Men zij dus voorzichtig bij de interpretatie van deze uitgave en raadplege eventueel de oorspronkelijke bron.

Extract uit het register van die dijkhaver onder Leens gehorich

Anno 1650 angelecht ende soelen van dat jaer ende van volgende jaren betaelen op het hoes Verhildersom als volget

	<i>jaren</i>	<i>mudden/spinten</i>
<i>Claes Jurjens</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Jan Peters</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Tiarck Auties</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Drewes Heepkes</i> ,	1650-1653	1 mud
nu <i>Jacup Feykes</i> in plaets	1654-1672	
<i>Claes Eises</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Jannes Hillebrans</i> ,	1650-1652	1 mud
[nu] <i>Hindrick Jansen</i> ,	1653-1672	
<i>Allie Hindrix</i> ,	1650-1658	1 mud
<i>Alle Michels wed.</i> ,	1650-1653	1 mud
[nu] <i>Allie Julles</i> ,	1654-1672	
<i>Cornellis Jansen</i> ,	1650-1673	1 mud
<i>Wypke Reenders</i> ,	1650-1654	1 mud
[nu] <i>Jan Geers</i> in plaetz,	1655-1672	
<i>Abel Stullinge</i> ,	1650-1665	1 mud
nu <i>Jacup Allers</i> ,	1664-1673	
<i>Ecke Stullinge</i> ,	1650-1673	1 mud
<i>Peter Tiars</i> ,	1650-1672, 1674	1 mud
<i>Jan Harmens op die Bus</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Bruin Aljes</i> ,	1650-1668	1 mud
[nu] <i>Willem Jans</i> in plaets, [na 1668]		
<i>Garremt Koops</i> ,	1650-1673	1 mud
<i>Jan Koops</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Peter Garrems</i> ,	1650-1670	1 mud
[nu] <i>Peter Luitis</i> ,	[1671?]	
[nu] <i>Wibbe Gales</i> ,	[1671?]-1672	
<i>Cornellis Luitiens</i> ,	1650-1673	1 mud
<i>Peter Jurjens</i> ,	1650	1 mud

nu <i>Hillebrant Willems</i> ,	1651-1670	
<i>Melle Rengers</i> ,	1650-1671	1 mud
<i>Willem Wypkes</i> ,	1650-1663	1 mud
[nu] <i>Peter Jansen</i> ⁵⁵ ,	1664-1672	
<i>Jan Benes</i> ,	1650-1654	1 mud
nu <i>Claes Jacups</i> ,	1655-1671	
<i>Tewes Reintz</i> ,	1650-1651	1 mud
nu <i>Goitien Jansen</i> ,	1652-1673	
<i>Boele Jakups</i> ,	1650-1672	1 mud
<i>Jurien Berens</i> ,	1650-1662	1 mud
[nu] <i>Jan Dercks</i> ,	1663-[1672?]	
[nu] <i>Jurjen Philips</i> ,	[1663?]-1672	
[nu] <i>Hindrick Ares</i> ,	1673	
<i>Micheel Simens</i> ,	1650-1673	1 mud
<i>Peter Frerix toe Vledorp</i> ,	1650-1656	1 mud
[nu] <i>Jacup Roelefs</i> ,	1657-1666	
[nu] <i>Arent Dercks</i> ,	1667-1673	
<i>Gise Jochoms toe Vledorp</i> ,	1650	1 mud
[nu] <i>Reinder Jakups</i> ,	1651-[1672?]	
[nu] <i>Tiaert Heres</i> ,	[1651?]-1672	
<i>Tys Berens</i> ,	[1650]	½ mud
nu <i>Jan Peters</i> ,	1650[?]-1672	
<i>Loe Jansen</i> ,	1650-1655	½ mud
nu <i>Willem Rementer</i> ,	1656-1662	
nu <i>Harmen Jansen</i> ,	1663-1666	
[nu] <i>Harmen Tomes</i> ,	1666-1669	
<i>Claes Ockes</i> ,	1650-1660	
<i>Menne Mennes</i> ,	1661-1673	½ mud
<i>Gaele Hillebrans</i> ,	1650-1668	½ mud
<i>Rewert Ockes</i> ,	1650-1670	6 spint
Lege meden, als <i>Jurjen Jansen</i> ende <i>Abel Eckes</i> ,	1650-1671	½ mud 2 spint
<i>Menne Cornelis</i> ,	1650	½ mud ... spint
[nu] <i>Cornellis Mennes</i> ,	1651-1659	
[nu] <i>Gerrit Willems</i> ,	1660-1673	
<i>Wigger Jansen</i> ,	1650-1654	5 spint
nu <i>Jan Peters</i> ,	1655-1662	
[nu] <i>Tijs Beerens</i> ,	1663	
<i>Willem Folkers</i> ,	1650-1669	
<i>Hindrick Boelens</i> ,	1670-1672	½ mud 14 spint ⁵⁶
<i>Schulte Jeltesz</i> ,	1650-1655	
<i>Jan Annes</i> ,	1656-1673	4 spint
<i>Jan Smit</i> ,	[1650]	4 spint
[en?] <i>Geert Jansen</i> ,	1650-1656	
[nu] <i>Focke Smit</i> ,	1657-1672	
<i>Jan Peters Stoter</i> ,	1650-1652	5 spint

⁵⁵ Verbeterd uit *Jan Peters*[?].

⁵⁶ Tussen 1668 en 1669 staat 'betaelt 9 spint'. Bij 14 staat een rekensommetje: 14 - 5 = 9.

nu <i>Willem Folkers</i> ,.....	[na 1652]	
<i>Claes Jakups</i> toe <i>Hornhusen</i> ,	1650-1656	½ mud
[nu] <i>Julle Boeles</i> ,	1662-1668	
<i>Hindrick Jansen</i> ,	1650-1653	4 spint
[nu] <i>Jacup Cornelis</i> ,	1659-1667	
[nu] <i>Cornellis Clasen</i> ,	1668-1669	
<i>Evert Tijssen</i> ,	1650-1651	3 spint
<i>Bouke Cornelis</i> ,	1650-1657	4 spint
nu <i>Tobias Jeltens</i> ,	1658-1671	
d'olde pastor[s]che,	1650-1653	½ mud 4 spint
[nu] <i>Egbert</i> ,	1666-1670	
<i>Bouke Peters</i> ,	1650-1653	4 spint
<i>Jelte Tobias</i> ,	1650-1668	3 spint
<i>Reinder Reinders</i> ,	1650-1652	½ mud
[nu] <i>Peter Buisman</i> ,	1653-1668	
<i>Philips Reinders</i> ,	1650-1656	4 spint
[nu] <i>Mr. Harmen Hind. chirurgijn</i> ,	1657-1668	
<i>Cornellis Meertes</i> ,.....	[1650]	4 spint
[nu] <i>Peter Jansen schoemaker</i> in plaets,	1650-1664	
<i>Rikel Klasen</i> ,	1650-1656	2 spint
<i>Lue Wever</i> ,	[na 1656]	
<i>Minnolt Asinge</i> ,	1651-1664	2 spint
<i>Claes Hibels</i> ,	1650-1672	2 spint
<i>Jakup Gosens</i> ,	1650-1672	2 spint
<i>Tidde Jansen</i> ,	1650-1651	4 spint
<i>Euke Lubbers</i> ,	1650-1653	6 spint
[nu] <i>Willem Rementer</i> ,	1654-1655	
nu <i>Reintjen Hendrix</i> ,	1663-1664	
<i>Roelef Jansen Poiler</i> ,	1650	4 spint
<i>Mr. Berent Dercks</i> ,	1653	5 spint
<i>Siwert Meints</i> ,	[vóór 1667]	3 spint
nu <i>Harmen Tijssen</i> ,	1667, 1668	
<i>Jan Meertens Lapper</i> ,	[vóór 1667]	3 spint
nu <i>Tele Harmens</i> ,	1667, 1668	
<i>Allert Roelefs</i>		-
<i>Hindrick Sluiter</i>		3 spint
<i>Jacup Backer</i>		-
<i>Allert Tomas</i> toe <i>Veerhusen</i> wegens die <i>Legemeden</i> 1654		4 spint
<i>Bruin Aljes</i>		½ mud

2. Dijkhaver Zuurdijk, 1654-1668

Deze lijst is op vergelijkbare wijze opgesteld als de vorige. De datering van de opvolging van de betalingsplichtigen is echter zo lastig dat hiervan afgezien is. De periode die dit register beslaat, is bovendien zo kort, dat het de moeite niet zou lonen om er schattingen voor te geven.

	<i>mudden/spinten</i>	<i>jaren</i>
<i>Gosen Does</i>	1 half mudde ⁵⁷ op Wispelheem	1654-1664
<i>Nu Cornelis Harmens</i>		
<i>Nu [niet ingevuld]</i>		
<i>Cornelys Hindricks</i>	3 mudde op Ewer	1654-1668
<i>Nu Hindrick Lutiens</i>		
<i>Nu Pieter Willems op Ewer</i>		
<i>Doe Jansen</i>	een mudde	1654-1668
<i>Nu Tiaert Does</i>		
<i>Gerryt Jans</i>		
<i>Eilcke Reinders</i>	5 spint	1654-1668
<i>Nu Jan Eilckes</i>		
<i>Edzart Ockes</i>	4 spint	1654-1668
<i>Ruiter Diewer</i>		
<i>Nu Popke Frericks</i>		
<i>Jacob Popkes</i>		
<i>Nu Derck Popkes</i>		
<i>Eilcke Jacops</i>	½ mudde	1654-1665
<i>Nu Jan Luitiens</i>		
<i>d'E. pastoer op Zuirdijck</i>		
<i>Hindrick Jans en Hind^r Hermens</i> ..	een ½ mudde	1654-1664
<i>Nu Harmen Hindrickx en Peter Doockes</i>	elck een verdel nu 3 spint	
<i>Onne Jans</i>		
<i>Heere Heeres</i>	1 mudde	1654-1668
<i>Nu Alje Jansen</i>		
<i>Nu Harmen Clasen</i>		
<i>Hindrick Peters</i>	8 spint bij Suirdijckster kerck	1654-1668
<i>Cornelys Harmes</i>		
<i>Nu voertan</i>	1 half mud en 3 spint	
<i>Nu Goosen Does</i>		
<i>Hindrick Arys</i>	4 spint op Wispelheem	1654-1664
<i>Nu Cornelys Harmens</i>		
<i>moet een mud en 7 spint betalen wegens achterstal</i>		
<i>Jan Geert s^{vr}</i>	4 spint bij Eewer	1654-1668
<i>Nu Geert Jansen kerckemeyer</i>	1½ toquam	
<i>Jan Geert s.</i>	3 spint	1654-1668
<i>Nu Etske Scheltes</i>		
<i>Nu de weduwe</i>		
<i>Jan Alberts</i>	4 spint	1654-1664
<i>Nu Peter Tyarts</i>		
<i>Nu de weduwe</i>		
<i>Jan Clasen</i>	4 spint	1654-1656
<i>Jakop Cemppes op de meden</i>		
<i>Claes Jans</i>		
<i>Nu d'erven</i>		

⁵⁷ m.a.h. toegevoegd: ende 3 spint.

<i>Jerasmus Garbrants</i>	½ mudde	1654-1664
Nu <i>Jan Jerasmus</i>		
Nu <i>Tonnys Peters</i>		
<i>Jan Thomas</i>	1 mudde	1654-1668
Nu weduwe		
<i>Geert Lubberts</i>	4 spint	1654-1664
<i>Willem Reinders</i>		
<i>Melle Does</i>	1 mudde	1654-1668
Nu <i>Pieter Pieters op de Douwen</i>		
<i>Melle Roelefs</i>	1 mudde op Ewer	1654-1664
<i>Melle Hajes</i>	1 mudde op Ewer	1654-1664
Nu <i>Onne Melles</i>		
<i>Peter Jacobs</i>	½ mudde	1654-1664
Nu <i>Harmen Cornellys</i>		
<i>Peter Wessels</i>	1 mudde op Gaickemaheert.....	1654-1664
Nu <i>Wessell Peters</i>		
Nu <i>Roelef Melles</i>		
<i>Popke Frericks</i>	1 mudde	1654-1664
<i>Derck Popkes</i>		
<i>Roelef Jans</i>	4 spint op de meden.....	1654-1664
<i>Lippe Sigers wed.</i>		
<i>Simen Renjes</i>	1 mudde bij de kercke op Suidijck.....	1654-1664
Nu <i>Thomas Jans</i>		
<i>Tonnys Peters</i>	3 spint	1654-1664
Nu de weduwe		
<i>Willem Frericks</i>	1 mudde	1654-1664
Nu <i>Peter Peters</i> weduwe		
Nu <i>Jan Siabbes</i>		
<i>Willem Everts</i>	1 mudde bij de kerck op Suidijck of Bolanie....	1654-1664
Nu <i>Abel Jans</i> wed.		
<i>Eppe Willems</i>		
Nu <i>Eisso Bartolomeus</i>		
<i>Tamme Reintiens</i>	1 mudde	1654-1664
Nu Cornellys <i>Claes Hindricks</i>		
<i>Albert Scheltes</i>	een vordel	58
Nu <i>Cornellys Jans</i>		

3. Dijkhaver Kloosterburen, 1662, ca. 1690

Deze lijst is opgesteld in 1662, maar in de linkermarge latere betalingsplichtige landgebruikers geschreven, op grond van hun namen te dateren op ca. 1690.

Register van de dijckhaver, soo de carspelluiden tot Cloosterbuiuren ende Nijenclooster anno 1662 hebben opgebracht ende betaelt, als hieronder bij yders naem is uitgetrocken.

⁵⁸ Geen jaren vermeld; blijkbaar na 1654, met andere hand, toegevoegd. In deze kolom staat wel nogmaals 'nu *Cornellis Jans*' en 'een verdel 4 spint'.

<i>[ca. 1690]</i>	<i>[1662]</i>	<i>Mudden</i>
nu Luitien Frericks.....	Peter Lubberts op Nijenclooster.....	1
Jacob Abels	Cornelis Hendricks idem	1
Wibbe Onnes	Cornelis Derckx idem	1
verdeelt onder bovenst.	Claes Ubbes Eppes idem	1
Cornelis Symons.....	Focke Onnes tot Cloosterbuiren	1
Jan Jansen.....	Maerten Jansen.....	1
Claas Claasen	Haijcke Jacobs.....	1
Peter Heines.....	Luirt Julles	¼
Jacob Jurriens.....	Willem Alberts weduwe	6 spint
Jan Frericks wed.....	Peter Cornelis	1
Ritse Peters wed.....	Peter Jannes weduwe	¼
Jacob Egberts.....	Doe Goosens	1 min 1½ spint
Hyle Roekes.....	Jarch Eysses.....	1 ad idem
Idem	Jan Øennes.....	1
Abel Cornelis	Besten op Boockum	1
Geert Tymons	Jan Drewes	½
Eppe Willems	Cornelis Roekes	1
vivit ⁵⁹	Schelte Reynties Halsema	1
Jan Peters.....	Jacob Ritzes	¼
Claas Jans	Remke Tonnis	1
Eeme Jans	Jan Willems.....	½
Reuke Peters.....	Sywert Meynts	¼
Jan Papkes	Jan Hendricks	½
Luitien Jacobs	Jan Stevens.....	¼
Abel Boelens.....	Julle Eysses	2 spint
caret ⁶⁰	Popke Claesens	½
in vivis ⁶¹	Jan Lamberts	½
Facit		mudden 19, 1 spint

4. Dijkhaver Wehe 1716

Deze lijst was blijkbaar bedoeld om op dezelfde wijze bij te houden als de eerdere registers van Leens en Zuurdijk, dus door ieder jaar de betreffende jaren achter degenen die hun betaling voldaan hebben, te schrijven. Na het eerste jaar, 1716, is de lijst echter niet verder bijgewerkt, zodat het bij deze momentopname blijft.

Register van Wee waerna de dijck haver wort betaelt, beginnende met den jaere 1716.

<i>mud/spint</i>	<i>naam</i>	<i>jaar</i>	1 mudde	<i>Eilko Remges</i>	1716
1½ mudde.....	<i>Hinderick Pieters</i>		½ mudde	<i>Evert Lamberts</i>	

⁵⁹ = leeft.

⁶⁰ = ontbreekt.

⁶¹ = in leven.

<i>mud/spint</i>	<i>naam</i>	<i>jaar</i>
1 mudde.....	<i>Aerent Dreves</i>	
2 spint.....	<i>Roelf Uges</i>	1716
4 spint.....	<i>Jacob Mellis wed.</i>	
6 spint.....	<i>Remmert Jans</i>	1716
1 mudde.....	<i>Geert Jans</i>	1716
½ mudde en 6 spint	<i>Jurien Wirsema</i>	1716
4 spint.....	<i>Sijmen Claesen</i>	1716
3 spint.....	<i>Cornelis Stelmaecker</i>	
2 spint.....	<i>Cornelis Ennis</i>	
.....	<i>Berent Mulder</i>	1716
1½ spint.....	<i>pellemulder</i>	
4 spint.....	<i>Cornelis Aerents</i>	
1 mudde.....	<i>Pieter Jans</i>	
1 mudde.....	<i>Geert Heeres</i>	
1 mudde	<i>Jan Geerts</i>	
4 spint.....	<i>waerdin</i>	
... ⁶² mudde	<i>Jan Eckes</i>	
... ⁶³ spint	<i>Jan Frericks</i>	
4 spint.....	<i>Jan Popkes</i>	

⁶² Papier beschadigd.

⁶³ Papier beschadigd.

